

RES ACADEMICAE

ISSN 1428/3107

Nr 2/2014

Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

R
K
T
C

E
R
A
J

U
Z
A

DZIEŃ OTWARTY W AKADEMII

Fot.: M. Głęb

Szanowni Czytelnicy!

Ważne wydarzenia z różnych dziedzin życia zdominowały kończący się rok akademicki w Akademii im. Jana Długosza. Za nami spotkania przedstawicieli nie tylko oświata nauki, ale również polityki, kultury, sceny, których podejmowali pracownicy Uczelni. Przeglądajcie kalendarium wydarzeń, można o nim stwierdzić, że by³ to rok udany. Taki, który zaznaczy³ siê rozwojem i aktywnoœci¹ pracowników AJD. Z ca³¹ pewnoœci¹ dope³nieniem koñcz¹cego siê roku akademickiego 2013/2014 stanie siê jednak 57. Zjazd Polskiego Towarzystwa Chemicznego oraz Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemys³u Chemicznego. Konferencja odbêdzie siê w dniach 14-18 wrzeœnia w Czêstochowie. Mi³o poinformowaæ, ÷e jednym z jej organizatorów jest AJD. Organizatorzy spodziewaj¹ siê blisko tysi¹ca uczestników. Wœród nich laureata Nagrody Nobla, co z pewnoœci¹ bêdzie najlepsz¹ rekomendacj¹ rangi wydarzenia.

Za nami wa¿ne jubileusze. Celebrowane w ca³ym kraju i wszêdzie tam, gdzie mieszkaj¹ Polacy, by³y obchody 25-lecia wyborów z 4 czerwca 1989 roku. Nie zabrak³o podsumowañ. Z perspektywy minionych lat oceniliœmy, co uda³o siê przez œwieræwieku wypracowaæ, dokonuj¹c znacz¹cych zmian w otaczaj¹cej nas rzeczywistoœci. Bez nich nie by³yby mo¿liwe inwestycje, nowe budynki, laboratoria, nowoczesne kierunki studiów czy zagraniczne kontakty z naukowcami z ca³ego œwiata. 20-lecie istnienia podsumowa³ równie¿ Uniwersytet Trzeciego Wieku, który dzia³a przy Wydziale Pedagogicznym AJD. Jeden z najstarszych w regionie, cieszy siê nies³abn¹cym zainteresowaniem coraz to nowych rzesz s³uchaczy-seniorów, którzy postawili sobie za cel kszt¹cenie przez ca³e ÷ycie. Gratuluj¹c zapa³u i „g³odu wiedzy”, wypada ÷yczycæ tego samego innym. Zw³aszcza ÷e za pasem nowy rok akademicki 2014/2015. Ju¿ teraz zapowiada siê równie ciekawie. Wszak w planach m.in. jubileusz 600. urodzin naszego patrona Jana Długosza.

Redakcja

DZIEŃ OTWARTY W AKADEMII

Echo Dnia Otwartego w AJD (25 marca) wci¹ ÷ s³ychaæ nie tylko w Uczelni, ale równie¿ w czêstochowskich (i nie tylko) mediach. W archiwach redakcji pozosta³y pozytywne artyku³y i audycje o Uczelni. Liczymy, ÷e podobnie doceni¹ j¹ nasi studenci, kandydaci na studia w najbli¿szych latach oraz czêstochowianie i pozostali mieszkańcy regionu. Tymczasem my prze¿yjmy to jeszcze raz w fotorelacji, któr¹ prezentujemy na stronach internetowych AJD: <http://www.ajd.czest.pl/n2527,Echo-Dnia-Otwartego-w-regionie--Polsce---ba-----w-swiecie>

SPIS TREŒCI

Od Redakcji	3
DzieŃ Otwarty w Akademii	3
M³odym o Unii i o Uniwersytecie	4
Senat kontra Senat	4
Rok Długoszewski uchwalony na AJD	5
Janusz Piechociñski z wykładem dla studentów	5
Tweetujemy na Twitterze	5
Filary kraju i Akademii	6
Pamiętamy o zmarłych pracowników AJD...	6
Jubileusz prof. El¿biety Hurnikowej	7
Dokumentalnie o Czêstochowie	7
Po indeks AJD	7
20 lat minêło... Jak to siê zaczęło?	8
Porozumienie o bezpieczeñstwie Mstów w opracowaniu	10
Jubileusz 60. urodzin profesora AJD dr. hab. Adama Roso³a	11
Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich	12
W poszukiwaniu jakoœci ÷ycia	14
Wykład on-line na WNS	14
Konferencja doradców zawodowych Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej	15
Znani absolwenci AJD: Dagmara Drzazga	16
Funkcje ksi¹g wieczystych w ujęciu prawnoporównawczym	17
Pod patronatem JM Rektora AJD Zabytkowa Czêstochowa	18
Mgr Wa³aw Baczyñski we wspomnieniach...	19
Po¿egnanie Profesora Owsika	20
Astronomiczna wiosna w AJD	20
O nauce mówmy m³odym ich jêzykiem	21
O przesz³oœci w naszej bibliotece	23
Opowieœć o Chopinie œpiewem i tañcem	23
Studenci muzyki z nagrodami	24
Pedagogiczne Ko³o Naukowe KOSMODROM	24
Wyróżnienie dla studentki grafiki	25
Skandaliczne, gorące, ci¹głe na czasie...	25
Studenci dla chorych na białaczkê	26
Srebro i z³oto	27
ISD AJD na podium	27
Tomasz Góra po Mistrzostwach Europy	27
¿ycie intymne œredniowiecznych œwiêtych	27
	28

MŁODYM O UNII I O UNIWERSYTECIE

Z wykładem „Wielka szansa Polski - 10 lat Polski w Unii Europejskiej” gościł na Wydziale Nauk Społecznych AJD premier Jerzy Buzek (14 maja). Prelegent scharakteryzował zyski, jakie Polska wyniosła z akcesji do Unii Europejskiej. Odnosił się również do sytuacji międzynarodowej, szczególnie w kontekście sposobów pozyskiwania energii ze źródeł tradycyjnych, a także odnawialnych oraz elektrowni atomowych. W trakcie spotkania padały z sali pytania dotyczące bezrobocia, szczególnie wśród młodych oraz konieczności emigracji w poszukiwaniu zatrudnienia. Premier przytoczył dane, z których wynika, że chociaż sporo zostało jeszcze do zrobienia, to jednak w najbogatszych krajach tzw. „starej Unii” również notuje się podobne zjawiska. Zapewnił jednak, że rozwój kraju w najbliższych latach powinien spowodować stworzenie nowych miejsc pracy, które rozwiążą trudną sytuację wśród absolwentów wyższych Uczelni. W dalszej części wizyty premiera Jerzego Buzka odbyły się rozmowy dotyczące strategii działań zmierzających do przekształcenia AJD w Uniwersytet. By tego dokonać, Uczelnia musi zgromadzić szereg uprawnień do nadawania stopnia doktora. Obecnie szczyty się już czterema: z chemii, fizyki, historii, literaturoznawstwa, a stara się o uprawnienia w ramach sztuk pięknych. Jerzy Buzek zapowiedział, że wesprze ten proces.

– Częstochowa zasługuje na uniwersytet – tłumaczy premier. – Będzie lobbował i przekonywał do jego utworzenia, bo to szansa na rozwój całego regionu, który zamieszkuje prawie milion osób. Chociaż nie mam bezpośredniego wpływu na gremia zajmujące się przyznawaniem uprawnień, to jednak staram się tłumaczyć decydentom, jak ważne znaczenie ma ich decyzja. Liczę, że w najbliższych miesiącach uda się uzyskać potrzebne uprawnienie.

Premier Jerzy Buzek w Auli WNS, fot.: arch.

Jednocześnie Rektor AJD dr hab. Zygmunt Błk, prof. AJD zapowiedział, że jesienią Akademia złoży stosowny wniosek o przyznanie praw do doktoryzowania z językoznawstwa.

– Chociaż terminy są napięte, to jednak wierzymy, że w 2015 roku, czyli w czasie obchodów jubileuszu urodzin naszego patrona Jana Długosza, uda się spełnić wymogi i droga do powstania uniwersytetu stanie otworem – zapowiada Rektor. – Tym bardziej, że po spełnieniu wymogów sprawi zajmuje się już tylko Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nie, jak było do tej pory, parlament. Stała decyzja o powstaniu uniwersytetu przyrodniczo-humanistycznego może zapadnąć szybciej.

Miłym upominkiem na zakończenie wizyty w częstochowskiej AJD było wręczenie Jerzemu Buzkowi portretu. Powstał w trakcie wykładu. Wykonała go studentka Wydziału Sztuki Katarzyna Bekus.

SENAT KONTRA SENAT

21 czerwca na stadionie piłkarskim Skry Częstochowa reprezentacja Senatów Uczelni w meczu piłkarskim pokonała drużynę Senatu RP. Reprezentację Uczelni w sposób znaczący wzmocnili pracownicy AJD: prof. Arkadiusz Marzec, mgr Jerzy Maruszczyk i prof. Zygmunt Błk (JM Rektor). Akademicy wygrali 3:2. Warto podkreślić, że mecz miał swoją dramaturgię – grający na pozycji stopera prof. Zygmunt Błk w ostatniej minucie meczu uratował zwycięstwo.

To było świetne uzupełnienie mundialu w Brazylii. Tym bardziej, że rozgrywali spotkanie, zawodnicy zbierali fundusze na Stowarzyszenie „Skrawek Nieba”. Organizacja pomaga ubogim dzieciom.

Mecz charytatywny „Senat RP kontra Senaty uczelni wyższych” po raz pierwszy został rozegrany w 2008 roku.

Zebrane pieniądze przekazano na pomoc dzieciom po ciężkich urazach mózgu oraz wybudowanie pierwszej w Polsce kliniki przy Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie. Sukces ten udało się powtórzyć dwa lata później, kiedy to w 2010 roku zasililiśmy XX Jubileuszowy Edycję Olskiego Funduszu Stypendialnego im. Adama Graczyńskiego. Warto zaznaczyć, że dzięki ofiarności darczyńców Fundacja przyznała stypendia naukowo-socjalne na kwotę ponad 850 tys. zł. Pomogła prawie 600 mieszkańcom województwa olskiego w zdobyciu wyższego wykształcenia. Wspomniany mecz poświęcony był pamięci Krystyny Bochenek, inicjatorki meczu „Senat RP kontra Senaty uczelni wyższych” (zmarła tragicznie 10 kwietnia 2010 roku w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem).

ROK DŁUGOSZOWSKI UCHWALONY NA AJD

W 2015 roku mija 600-lecie urodzin patrona naszej uczelni. O tym jakże ważnym wydarzeniu pisaliśmy na łamach „Res Academicae” już wielokrotnie. W bieżącym numerze przychodzi nam poinformować Czytelników o kolejnych krokach pozwalających uczcić postać Jana Długosza. Poniżej prezentujemy treść uchwały przyjętej przez Senat AJD.

UCHWAŁA Nr 20/2014 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie poparcia wniosku Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, skierowanego do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, dotyczącego przyjęcia uchwały stanowiącej rok 2015 rokiem Jana Długosza w Polsce.

Na podstawie art. 62 ust 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2012. 572. t.j. z późn. zm.) w związku z § 22 ust. 4 Statutu AJD, Senat Uczelni postanawia, co następuje:

§ 1

Senat Akademii im. Jana Długosza w pełni popiera wniosek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, skierowany do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie przyjęcia uchwały stanowiącej rok 2015 rokiem Jana Długosza w Polsce.

Nie ulega wątpliwości, że historyk należy do grona najwybitniejszych Polaków w dziejach naszego państwa i Narodu. Jest powszechnie uznawany za ojca polskiej historiografii. Jego najważniejsze dzieło, *Roczniki czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, przedstawia w dwunastu obszernych księgach dzieje Polski od czasów legendarnych do roku 1480. Jest to nie tylko najwybitniejsze osiągnięcie

historiografii polskiej doby średniowiecza o trwałej wartości źródłowej, ale też nie znajduje sobie równych w skali europejskiej XV stulecia. Roczniki stanowiły w czasach niewoli i stanowiły w niepodległej Polsce niezastąpione źródło wiedzy na temat średniowiecznej Europy oraz inspirację dla wielu pokoleń polskich pisarzy historycznych.

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, w nawiązaniu do swojej misji, podjęła działania na rzecz uczczenia pamięci historyka oraz przypomnienia i współczesnej interpretacji jego znaczenia. Kronikarz był nie tylko medium przeszłości i świadkiem swojego czasu, równie intensywnie pracował na rzecz przyszłości państwa polskiego, wychowywał synów królewskich. Cała społeczność akademicka Uczelni, mając w świadomości bliskość Częstochowy i rodzinnej wsi zasłużonego kronikarza, w 31 czyta się w przygotowania 600. rocznicy jego urodzin. Planujemy zorganizowanie dwóch międzynarodowych konferencji, koncertów muzycznych oraz pleneru malarskiego, przeprowadzenie badań archeologicznych w Brzeźnicy, w której urodził się Długosz oraz inne działania, mające na celu konsolidację środowiska akademickiego z otoczeniem społecznym, a także integrację przedstawicieli różnych dyscyplin nauki z Polski i Europy.

Podzielając uzasadnienie wniosku Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, Senat Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie wyraża nadzieję, że 600-lecie urodzin jednego z najwybitniejszych Polaków w ponadtyśletnich dziejach naszego państwa zyska stosowne do znaczenia patrona naszej Uczelni rangę.

§ 2

Uchwała podjęta w głosowaniu jawnym

tak – 28

nie – 0

wstrzymujących się – 0

w którym uczestniczyło 28 senatorów spośród 34 członków Senatu AJD z prawem głosu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

JANUSZ PIECHOCIŃSKI Z WYKŁADEM DLA STUDENTÓW

Janusz Piechociński (wicepremier RP, Minister Gospodarki) gościł 22 marca w AJD. W czasie wizyty na Wydziale Nauk Społecznych wygłosił wykład „Młodzi ludzie a wyzwania gospodarcze Polski”.

TWEETUJEMY NA TWITTERZE

Nowe informacje o AJD – błąskawicznie, ciekawie i „zawsze na temat”, teraz również dostępne na Twitterze. Od kilku tygodni na kolejnym portalu społecznościowym. Tweetnij do nas. Zapraszamy!

FILARY KRAJU I AKADEMII

W czterech wiekach temu Polska odzyskała niepodległość. Dzień 4 czerwca uważany jest za datę tego jubileuszu. Z tej okazji dziennikarze poprosili JM Rektora AJD o odpowiedzi na pytania dotyczące podsumowania okrągłej rocznicy. Oto co powiedziało dr hab. inż. Zygmunt Błk, prof. AJD.

Czym jest dla mnie Dzień Wolności?

4 czerwca to dla mnie jeden z najważniejszych dni w roku. Doskonale po latach go pamiętam. Przeżyłem go świadomie, mając ogromne przeświadczenie, że jest niezwykle ważny dla narodu i mnie samego. Teraz, po latach docierają do mnie ciłe nowe bodźce, które dają powody do myślenia i zarazem wyciągnięcia nowych wniosków. W czterech wiekach, jakie upłynęło od tego pierwszego dnia, jest doskonałym świadectwem rangi i zarazem wagi dnia 4 czerwca, który stał się granicą końca epoki zniewolenia i początkiem nowych, lepszych czasów.

Jakie wydarzenie w 25-lecie było dla mnie najważniejsze?

Tych wydarzeń było bardzo wiele. Dla narodu i mnie samego na pierwszy plan wysuwają się dwa sukcesy: 1 kwietnia 1999 roku – data wstąpienia Polski do NATO oraz 1 maja 2004 roku – dzień wejścia do Unii Europejskiej. Te osiągnięcia na lata przypieczętowały kierunki zmian, jakie zachodziły w Polsce, a także potwierdziły naszą przynależność do świata zachodniego, z poszanowaniem bizantyjskiego.

Jakie są moje marzenia o przyszłości?

Mam jedno marzenie. Pragnę przekształcenia Akademii im. Jana Długosza w uniwersytet. Marzenia się spełniają, a ja jestem rektorem uczelni nie tylko ambitnej, ale również dynamicznie rozwijającej się, jestem spokojny i przekonany, że to już tylko kwestia czasu i dobrej woli ze strony osób odpowiedzialnych za ten proces. Z jednej strony środowisko AJD musi się postarać i dobrać kryteriów, do których brakuje już tak niewiele. Z drugiej strony prosimy o wsparcie wszystkich, którzy mogą nam w tym pomóc.

JM Rektor dr hab. inż. Zygmunt Błk, prof. AJD, fot.: arch.

PAMIĘTAMY O ZMARŁYCH PRACOWNIKACH AJD...

Potwierdzeniem tego jest odsłonięcie tablicy poświęconej prof. Bartłomiejowi Szyndlerowi. Uroczystość odbyła się 5 czerwca w sali nr 26 budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego AJD (al. Armii Krajowej 36a). Uczestniczyli w niej przyjaciele, współpracownicy, miłośnicy twórczości profesora. Wśród władz rektorskich i dziekańskich Uczelni byli również bliscy cenionego naukowca – jego córka Teresa oraz córka dr hab. Anna Szyndler.

– To wspaniale, że tylu ludzi pamięta o tacie oraz jego pracy – mówi Anna Szyndler, córka. – Tata poświęcił tej Uczelni 12 lat życia. Zawsze ciepło wyrażał się o atmosferze

panującej w Akademii. Wielu było z nim w trudnych chwilach. Dziękuję za wszystko.

Ciepło profesora wspomina także dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego dr hab. Agnieszka Czajkowska, prof. AJD. Wielokrotnie podkreśla, że prace naukowca nadal cieszą się uznaniem w gronie historyków.

– Istnieje też rzesza historyków-amatorów, którzy powołują się na księgi prof. Bartłomieja Szyndlera. Na forach historycznych ludzie polecają sobie prace, odwołują się do nich, prowadzą polemiki w oparciu o nie. To chyba najlepsza rekomendacja, jakiej klasy historykiem był nasz zmarły kolega. Zachęcam do zapoznania się z jego ogromnym dorobkiem, o którym nie da się mówić w kilku słowach.

Odsłonięcie tablicy nie jest przypadkowe. Prof. Bartłomiej Szyndler był znawcą i miłośnikiem epoki koczowniczej. A właśnie w naszej Uczelni odbyła się konferencja „Tadeusz Kościuszko. Historia-Mity-Tradycja”. 5-7 czerwca naukowcy obradowali w Częstochowie, a także w pobliskich Szczekocinach (miejsce bitwy). Więcej na stronach <http://www.ajd.czest.pl/n2604,Co-wiemy-o-Kosciuszcze->.

Profesor Szyndler urodził się w 1938 w Będzinie. Zmarł 6 stycznia 2011. Na tablicy umieszczono napis „Istniejemy, póki ktoś nas pamięta”.

Odsłonięcie tablicy pamiłkowej, fot.: arch.

JUBILEUSZ PROF. ELŻBIETY HURNIKOWEJ

25 czerwca odbył się Jubileusz 25-lecia pracy w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz na rzecz kultury miasta dr hab. prof. AJD Elżbiety Hurnik. Władze Uczelni, współpracownicy, przyjaciele i studenci pani profesor spotkali się w częstochowskim ratuszu, aby pogratulować jubilatce.

Profesor Elżbieta Hurnik urodziła się w 1953 roku w Częstochowie. W latach 1972-1977 studiowała polonistykę na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Pod kierunkiem prof. dra hab. Ireneusza Opackiego napisała pracę magisterską oraz rozprawę doktorską na temat poezji międzywojennej Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, którą obroniła w 1987. W latach 1976-1987 pracowała w Państwowym Muzeum w Katowicach, w Dziale Czytelnictwa. Od 1 lutego 1987 związana jest zawodowo z Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie; początkowo pracowała na stanowisku asystenta, od 1 października 1987 - adiunkta. W okresie od 1 października 1994 do 31 lipca 1997 pracowała jako lektor języka polskiego w Instytucie Kształcenia Trójumczy Uniwersytetu Wiedeńskiego. 10 kwietnia 2001 uchwała Rady Wydziału Filologicznego w Katowicach uzyskała stopień naukowy do-

Gratulacje dla profesor Hurnikowej, fot.: arch.

która habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa – literaturoznawstwa porównawczego.

Od 1 lutego 2002 pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Instytucie Filologii Polskiej AJD. Kieruje Zakładem Historii Literatury Polskiej XX Wieku i Literatury Najnowszej. Jest współorganizatorem cyklicznych konferencji „Czytanie Dwudziestolecia” (3 edycje), współredaktorem prac zbiorowych poświęconych recepcji Dwudziestolecia międzywojennego (3 serie) i innych, Prac Naukowych AJD „Filologia Polska: Historia i Teoria Literatury” (4 serie). Prowadzi zajęcia z historii literatury Młodej Polski, XX wieku i literatury najnowszej, kultury regionu, metodyki pracy naukowej

literaturoznawcy, seminarium magisterskie i doktorskie. Od 1 października 2012 jest kierownikiem Studiów Doktoranckich w dyscyplinie: literaturoznawstwo.

DOKUMENTALNIE O CZĘSTOCHOWIE

Idea zorganizowania w Częstochowie imprezy filmowej poświęconej tematyce „Mojej Małej Ojczyzny” narodziła się na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza. Celem tego przedsięwzięcia jest integracja małych środowisk lokalnych oraz poszukiwanie w kontekstach historycznym i kulturozoficznym elementów tożsamości naszej małej częstochowskiej Ojczyzny. Pokazów filmów dokumentalnych towarzyszyły debaty studentów, doktorantów, pracowników naukowych oraz widzów.

Pierwszy Festiwal Filmów Dokumentalnych im. Braci Krzemińskich „Moja mała Ojczyzna” poświęcony został w całości Częstochowie. W pierwszym dniu zaprezentowano filmy dokumentalne z życia miasta w różnych okresach historycznych XX wieku, w tym filmy braci Krzemińskich. W drugim dniu przedstawiono filmy dotyczące twórców związanych z Częstochową.

Bracia Antoni i Władysław Krzemińscy – pionierzy kinematografii polskiej zakupili od braci Lumière aparat projekcyjny, z którym wędrowali po całym kraju, a także Rosji, dotarli aż po Władywostok. Jako pierwsi na ziemiach polskich założyli w Łodzi stały kinoteatr. Do Częstochowy

przybyli w 1909 roku, by tu pozostać na stałe. Otworzyli kinoteatr „Odeon”, zakupili kamerę i od 1912 roku zaczęli nagrywać ważne wydarzenia, jakie się działy w Częstochowie, potem pokazywali je w swoim kinie. Udało się ustalić, że nagrali około 40 filmów. Pięć z nich zachowało się do tej pory, zaprezentowano je na Festiwalu.

Festiwal odbył się w dniach 14-15 czerwca 2014 roku pod patronatem: Prezydenta Miasta Częstochowy, Prezesa TVP S.A. Juliusza Brauna, JM Rektora Akademii im. Jana Długosza dra hab. inż. Zygmunta Błaka, prof. AJD. Miejscem spotkania był Ośrodek Kultury Filmowej.

PO INDEKS AJD

Młodzi Ukraińcy szukają studiów w Polsce.

W tym celu 9 maja odwiedzili częstochowską AJD. W rozmowie z władzami rektorskimi dopytywali o warunki kształcenia u nas, zwiedzili WNS oraz kampus akademicki. Liczymy, że od października będzie szczyt naszej indeksacji AJD.

20 LAT MINEŁO... JAK TO SIĘ ZACZEŁO?

Pomysł powstania Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Częstochowie rodzi się bardzo dłuugo. Propagatorami tej idei byli: dziekan Wydziału Pedagogicznego WSP dr Maria Juszczyk, prezydent miasta Częstochowy dr inż. Tadeusz Wrona, naczelnik Wydziału Oświaty mgr Anna Pawłowska oraz emerytowana nauczycielka mgr Leokadia Chrzęstek.

Dr Maria Juszczyk już w 1991 roku na posiedzeniu Senatu WSP podjął temat utworzenia UTW w Częstochowie, ale dopiero Decyzja Rady Wydziału Pedagogicznego z dnia 21 września 1994 r. oraz Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej z dnia 9 listopada 1994 r. powołano z dniem 14 listopada 1994 r. pierwszy w Częstochowie Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Główne cele, jakie przywiecały powołaniu Uniwersytetu, to: włączenie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego, aktywizacja intelektualna, psychiczna i fizyczna s³uchaczy, prowadzenie badañ naukowych, opracowanie metod dalszej edukacji osób starszych i wdruwanie profilaktyki gerontologicznej.

Na pierwszy rok zapisa³o si³e 165 s³uchaczy w wieku od 30 do 86 lat o zr³nicowanym wykszta³ceniu – od podstawowego do wy¿szego i o r³nych zawodach. Podstawow¹ form¹ kształcenia by³y wyk³ady, które odbywa³y si³e raz w tygodniu. Obejmowa³y one nauki medyczno-biologiczne oraz humanistyczne.

Pierwsza inauguracja odby³a si³e 18 listopada 1994 r. Od tego dnia Wy¿sza Szko³a Pedagogiczna otworzy³a podwoje dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Uroczystego otwarcia dokona³ JM Rektor prof. dr hab. J³zef Gwi³tek. Dziekan dr Maria Juszczyk mianowana zosta³a kierownikiem UTW, a obecnie jest jego Honorowym Kierownikiem. Wyk³ad inauguracyjny na temat „Prawa cz³owieka wyzwaniem dla wsp³czesnoœci” wyg³osi³ ks. prof. dr hab. Stanis³aw Pamu³a.

Pierwsze zaj³cia odby³y si³e 22 listopada. S³uchaczy przybywa³o z ka¿dym dniem – pod koniec roku akademickiego by³o ich ju¿ 215.

Pierwsz¹ przewodnicz¹c¹ Rady Samorz¹du S³uchaczy UTW zosta³a Leokadia Chrzęstek. Potem kolejno: El¿bieta Jaz³owiecka, El¿bieta Fedyczek, Anna Gawroñska i Krystyna Malczewska. UTW ma swojego kapelana ks. kanonika J³zefa Kaniê.

Wyk³adowcami cotygodniowych wyk³adów byli w wi³kszoœci pracownicy naukow¹ ówczesnej Wy¿szej Szko³y Pedagogicznej, Politechniki Cz³stochowskiej i innych uczelni. Ju¿ w pierwszym roku utworzono 10 zespo³ów tematycznych takich jak: krajoznawczo-turystyczny, literacki, wokalnno-muzyczny i inne. Prowadzone by³y lektoraty j³zyków obcych: francuskiego, angielskiego, niemieckiego, esperanto, ³aciñskiego. W ramach rekreacji ruchowej i turystycznej organizowano wsp³lne spaceru i wycieczki. S³u-

chacze uczestniczyli w wystawach plastycznych, koncertach w filharmonii i spektaklach w cz³stochowskim teatrze. Korzystali z si³owni, gimnastyki, tenisa sto³owego i p³ywalni oraz poznawali techniki relaksacyjne. Samorz¹d s³uchaczy organizowa³ spotkania okolicznoœciowe takie jak: andrzejki, miko³ajki, Op³atek, Dzieñ Kobiet, spotkanie wielkanocne.

Uniwersytet nawi¹za³ wsp³pracê z Urzêdem Miasta, Politechnik¹ Cz³stochowsk¹, Filharmoni¹ Cz³stochowsk¹, Teatrem im. Adama Mickiewicza, „Gaude Mater”, Bibliotek¹, Ko³em PTTK i innymi organizacjami.

I tak jest do dzisiaj. Mijaj¹ lata, a sala wyk³adowa jest zawsze wype³niona s³uchaczami. Na nasz Uniwersytet uczêszcza obecnie 800 s³uchaczy. Pierwszy Cz³stochowski Uniwersytet Trzeciego Wieku wrós³ w tradycjê akademick¹ i kulturow¹ Cz³stochowy. Spotyka si³e z uznaniem nie tylko samych seniorów, ale tak¿e ca³ego œrodowiska. Oferta zaj³cia w ramach UTW by³a i jest bardzo zr³nicowana. S³uchacze maj¹ mo¿liwoœæ uczestnictwa w cotygodniowych wyk³adach z r³nych dziedzin ¿ycia i nauki, prowadzonych przez wyk³adowców z naszej uczelni i zaproszonych goœci. Goœciliomy na UTW m.in. by³ego szefa Parlamentu Europejskiego i premiera naszego kraju prof. Jerzego Buzka, prof. Leszka Balcerowicza, gen. Miros³awa Hermaszewskiego, gen. Tadeusza Budzika i wiele znanych i cenionych postaci ze œwiata nauki, polityki, kultury oraz sztuki.

Oprócz wyk³adów proponujemy s³uchaczom UTW dodatkowe zaj³cia takie jak:

- lektoraty j³zyków obcych (j. angielski, francuski, niemiecki, hiszpañski, rosyjski, w³oski),
- zesp³ plastyczny, którego prace wystawiane s¹ obecnie w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Cz³stochowie,
- pracownia komputerowa,
- zaj³cia ruchowe: joga, basen, tenis sto³owy, zaj³cia w sali gimnastycznej i na si³owni,
- sekcja turystyczna, wycieczki muzyczne (w tym roku do £odzi, Gliwic, Bytomia, Chorzowa), wycieczki do Wroc³awia, Warszawy (wizyta w Sejmie),
- sekcja bryd¿owa,
- sekcja astronomiczna,
- warsztaty prozdrowotne,
- sekcja fotograficzna, która przygotowa³a w holu uczelni wystawê fotograficzn¹,
- sekcja rob³tek r³cznych,
- zesp³ „Uniwerek”.

W ramach tych sekcji s³uchacze wsp³tworz¹ program ich dzia³ania i sami go realizuj¹. Prê¿nie dzia³aj¹cy samorz¹d s³uchaczy przygotowuje dla ca³ego UTW programy kulturalne, wycieczki, warsztaty i inne dodatkowe formy spêdzania wolnego czasu. Wszystkie informacje dotycz¹ce

działalności UTW znajdują się na stronie internetowej UTW (utw.ajd.czyst.pl), którą tworzy i opiekuje się Wanda Kasprzak. Można tam zapoznać się z programem UTW, aktualnymi wydarzeniami, zobaczyć zdjęcia, a także poznać zainteresowania naszych słuchaczy.

Od 6 lat słuchacze UTW reprezentują go na **Ogólnopolskiej Olimpiadzie Studentów „Trzeci Wiek na start”** w Łazach, z której corocznie przywożą medale.

W 2012 i 2013 roku w ramach **Europejskiego Projektu „Aktywny Senior – Aktywna Seniora”** słuchacze uczestniczyli w zajęciach jogi, rozpoczęli naukę j. hiszpańskiego, tańców latynoamerykańskich i brali udział w spotkaniach z podróżnikami.

Słuchacze UTW byli też uczestnikami w innych projektach europejskich:

- „**Uniwersytet dla zdrowia**”;
- „**Ocena narzędzi ewaluacyjnych seniorów celem poprawy jakości ich życia**” (LLP Gruntvig);
- „**Pomiar kompetencji i zainteresowań zawodowych i zapotrzebowania na doradztwo edukacyjne i zawodowe wśród osób starszych**” (dwustronny projekt badawczy pomiędzy HDBA w Mannheim i naszą uczelnią).

Od roku 2012 prowadzone są także bezpieczne zajęcia komputerowe dla słuchaczy w ramach programu „**Latarnik**” – przeciw wykluczeniu technologicznemu seniorów.

W tym roku akademickim nasz UTW był współorganizatorem **Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Doradztwo zawodowe dla osób 50+ wobec wyzwań współczesnego rynku pracy”**, która odbyła się w dniach 8-9 maja 2014.

Od tego roku akademickiego doktoranci z Wydziału Filologiczno-Historycznego prowadzą dodatkowe wykłady dla słuchaczy UTW z zakresu literaturoznawstwa i historii.

Powstała też grupa „**Filozofów**”, która regularnie uczęszcza na spotkania z filozofami.

W roku 2013 ukazał się pierwszy już numer biuletynu „**NASZ UNIWERSYTET**”, w którym przedstawiona została historia i działalność naszego UTW.

W roku 2013 po raz trzeci zorganizowano przy współpracy ze studentami Filologii Polskiej „**Dyktando dla seniora**”, a we współpracy z samorządem studenckim w 2014 po raz czwarty „**Bal Pedagoga**”, na którym wszystkie pokolenia studentów bawiły się razem i równie dobrze.

Powstanie i działalność UTW nie byłaby możliwa bez przychylności i wsparcia kolejnych władz uczelni. Wymierna pomoc naukowa i organizacyjna, jak udostępnianie auli, sal, pracowni językowych i komputerowych, zaplecza sportowego, biblioteki i czytelnia umożliwiają utrzymanie wysokiego poziomu dydaktycznego i stworzenie szerokiej oferty zajęć dodatkowych. Na potrzebę istnienia takiej formy dalszego kształcenia i aktywnego udziału w życiu społecznym wskazują nie tylko kolejki pragnących się zapisać na Uniwersytet, ale i aktywne zaangażowanie słuchaczy w „życie studenckie”. Wypełniona podczas wykładów po brzegi aula robi wrażenie na odwiedzających nas gościach

*Nie pytam pani! o lata
I pana nie pytam też
Zresztą jakie to ma znaczenie
Każdy będzie miał nowy wiek
Najlepsze dopiero przed nami
Ciepły jak dobry sen
Więc apieszmy się z toastami
Ten toast odmówi Ci*

*Ryszard Rynkowski, Jacek Cygan
„Za młodzie, za starzy”*

i wykładowcach i budzi tremę nawet wśród doświadczonych prelegentów.

W tym miejscu chciałabym serdecznie podziękować przede wszystkim władzom naszej uczelni, byłym i obecnym, a szczególnie Jego Magnificencji prof. Zygmuntowi Błakowi, który od pierwszego roku swojej pierwszej kadencji wspiera nasz Uniwersytet, jest nie tylko mym, ale i ciąłem na każdej naszej inauguracji i okolicznościowych spotkaniach.

Dziękuję władzom naszego wydziału, a szczególnie pani dziekan prof. Grażynie Rygalskiej, która jeszcze nie będzie dziekanem, współpracowała z naszym Uniwersytetem, a po objęciu funkcji dziekana opiekuje się nami z iście matczyną troską. Dziękuję władzom miasta Częstochowy, byłym i obecnym, za wspieranie naszych działań i życzliwą pomoc. Dzięki kierownictwu instytucji kulturalnych w naszym mieście nasi słuchacze mogą korzystać z oferty kulturalnej tych instytucji na preferencyjnych warunkach.

Zapraszam również do lektury biuletynu „**NASZ UNIWERSYTET**”, który wydajemy już od 5 lat. Można w nim przedstawić naszą działalność, zapoznać się z pracami naszych słuchaczy i niejedno się o nich dowiedzieć

Słuchacze UTW zawsze chętnie uczestniczą we wszelkich zajęciach, ciągle mają nowe pomysły i pragnienie aktywnego życia. Dużo za nami, ale jeszcze więcej przed nami. Wszystkich chętnych pracowników i studentów naszej uczelni zapraszam do współpracy z naszym Uniwersytetem.

*Dr Joanna Górna
Kierownik UTW*

POROZUMIENIE O BEZPIECZEŃSTWIE

28 maja w Akademii im. Jana D³ugosza odby³o siê uroczyste podpisanie Deklaracji Akademickiej pomiêdzy autorem programu PaT – insp. Grzegorzem Jachem, Pe³nomocnikiem Komendanta G³ównego Policji ds. Promocji Bezpieczeñstwa Publicznego i Wspó³pracy z Organizacjami Pozarz¹dowymi a Rektorem Akademii Jana D³ugosza dr. hab. in¿. prof. Zygmuntem B¹kiem. Porozumienie dotyczy wspó³dzia³ania uczelni w obszarze rz¹dowego programu ograniczania przestêpczoœci i aspo³ecznych zachowañ „Razem bezpieczniej”.

W dniu 28 maja o godzinie 9.30 na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Akademii im. Jana D³ugosza w Czêstochowie, przedstawiciel programu PaT oraz Rektor Akademii Jana D³ugosza podpisali Deklaracjê Akademick¹, dotycz¹c¹ wzajemnej wspó³pracy pomiêdzy stronami porozumienia. Akademia im. Jana D³ugosza, ju¿ jako kolejna uczelnia w Polsce, podpisa³a deklaracjê, która adresowana jest do wy¿szych uczelni edukuj¹cych w kierunkach pedagogicznych, resocjalizacyjnych i spo³ecznego komunikowania. W ramach porozumienia uczelnia deklaruje przyst¹pienie do programu „Profilaktyka a Ty” w obszarze studenckiego wolontariatu, podejmuj¹cego dzia³ania ukierunkowane na promowanie bezpieczeñstwa oraz ¿ycia bez uzale¿nieñ. „Rektor uczelni zosta³ zobowi¹zany do wyznaczenia przedstawiciela, który ma pe³ni¹æ funkcjê spo³ecznego koordynatora programu PaT na terenie uczelni. W ramach tego programu studenci uczelni mog¹ tak¿e odbywa¹c praktyki przewidziane regulaminem studiów. Grup¹ studenck¹ PaT pokieruje lider wybrany przez grupê, a grupa studencka PaT bêdzie prowadzi³a spo³eczne dzia³alnoœæ edukacyjno-profilaktyczn¹, zgodn¹ z regulaminem uczelni oraz za³o¿eniami programu PaT”. Po podpisaniu porozumienia insp. Grzegorz Jach, Pe³nomocnik Komendanta G³ównego Policji

ds. Promocji Bezpieczeñstwa Publicznego i Wspó³pracy z Organizacjami Pozarz¹dowymi wyg³osi³ wy³ad „Twórcza profilaktyka wa¿nym elementem bezpieczeñstwa pañstwa”. W spotkaniu z przedstawicielami uczelni oraz studentami uczestniczyli tak¿e by³y Komendant G³ówny Policji Tadeusz Budzik oraz Komendant Miejski Policji w Czêstochowie insp. Artur Bednarek.

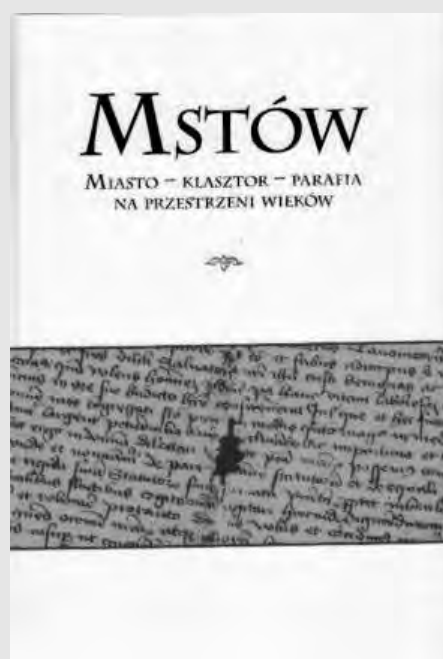
MSTÓW W OPRACOWANIU

Przybywa ksi¹¿ek o regionie czêstochowskim, które powstaj¹ za spraw¹ historyków z naszej Uczelni. Jedn¹ z nich jest „Mstów. Miasto – klasztor – parafia na przestrzeni wieków”. Praca zbiorowa pod redakcj¹ ks. Kazimierza £atka, £omianki 2013, ss. 493.

Publikacja stanowi wydanie pokonferencyjne z 800-lecia zjazdu biskupów w Mstowie. Konferencja mia³a miejsce w Mstowie (hala szkolna) w dniach 1-3 czerwca 2012 r. „Wracamy do przesz³oœci, aby zadba¹æ o przysz³oœæ”. Organizatorami byli: Instytut Studiów nad Dziejami i Kultur¹ Zakonu Kanoników Regularnych w Polsce oraz Klasztor Kanoników Regularnych Lateñskich w Mstowie.

Komitet Naukowy w sk³adzie:

- ks. prof. dr hab. Waldemar Graczyk, UKSW,
- ks. prof. dr hab. Kazimierz £atak, UKSW,
- prof. dr hab. Anna Pobóg-Lenartowicz, UO,
- dr Pawe³ Dettloff, IS PAN Kraków,
- dr Anna Dettloff, KA AFM Kraków,
- dr Irena Makarczyk, UWM Olsztyn.

JUBILEUSZ 60. URODZIN PROFESORA AJD DR. HAB. ADAMA ROSOŁA

60. rocznica urodzin, któr¹ Szanowny Jubilat obchodzi³ niedawno, sta³a się inspiracj¹ do przygotowania Księgi pami¹tkowej „W poszukiwaniu fundamentów czyli o potrzebie sta³ooci w zmieniaj¹ cym się świecie”. Zosta³a ona stworzona jako wyraz wdzięcznooci oraz uznania ludzi, którzy mieli przyjemnooci możliwości spotkania profesora Adama Roso³a na swojej drodze zawodowej. Osobę życzliw¹, skromn¹, traktuj¹ c¹ podmiotowo współpracowników, cen¹ c¹ sobie poczucie humoru i dystans do otaczaj¹cej rzeczywistooci, posiadaj¹ c¹ umiejętnoocenia inicjatywy i samodzielnooci pracowników, co jest znakomit¹ motywacj¹ do własnego rozwoju zawodowego i tworzy atmosferę wzajemnego szacunku w miejscu pracy.

16 kwietnia br. w sali Rady Wydzia³u Nauk Spo³ecznych nast¹pi³o w zaprzyja³żonym gronie wręczenie Jubilatowi tego szczególnego prezentu. W uroczystooci wzięli udział autorzy Księgi, przedstawiciele w³adz naszej Uczelni i przyjaciele Szanownego Jubilata. Prowadzenie uroczystooci przypad³o w udziale dr. Adamowi Olechowi, dyrektorowi Instytutu Filozofii, Socjologii, Psychologii, który by³ inicjatorem i pomysłodawc¹ Księgi. Uroczystooc została przygotowana przez dr Katarzynę Kowal i mgr Annę Konert, redaktorki monografii.

Po powitaniu gooci przez dr. Adama Olecha dorobek naukowy Szanownego Jubilata przedstawi³ dr Stanisław Lenik z Zak³adu Socjologii. Krótkie przemówienia wraz z życzeniami z³ożyli Jubilatowi: Rektor Akademii im. Jana D³ugosza dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt B¹k, dziekan Wydzia³u Nauk Spo³ecznych, dr hab. prof. AJD Romuald Derbis i prof. dr hab. Janusz Sztumski, który by³ promotorem doktoratu profesora Adama Roso³a. Zabra³ g³os również sam Jubilat, dziękuj¹ c za przygotowanie Księgi i zorganizowanie uroczystego jej wręczenia. Życzenia i przemówienia przyjmowane by³y życzliwymi oklaskami wszystkich zebranych.

Każdy z uczestników otrzyma³ w prezencie egzemplarz Księgi. Oficjaln¹ częo uroczystooci zakończy³ poczęstunek w postaci tortu jubileuszowego i toastu wzniesionego za zdrowie profesora Adama Roso³a. Sympatyczna, życzliwa i ciepła atmosfera spotkania sk³oni³a gooci do pozostania i dalszych rozmów, żartów oraz wspomnień przy lampce wina. W spotkaniu wzię³o udział oko³o 40 osób, co pozwoli³o stworzyć i zachować niemal rodzinn¹ atmosferę.

Publikację „W poszukiwaniu fundamentów czyli o potrzebie sta³ooci w zmieniaj¹ cym się świecie” otwiera zapis obszernej autobiograficznej rozmowy przeprowadzonej z Jubilatem w czerwcu 2013 roku. Jej lektura daje Czytelnikowi okazję poznania nie tylko drogi zawodowej profesora Adama Roso³a, ale także jego pogl¹ dów na kluczowe problemy współczesnego świata. Myd¹ przewodni

Jubilat – profesor Adam Roso³, fot.: arch.

rozmowy z Jubilatem sta³a się edukacja jako problem szczególnie żywy w zainteresowaniach i pracach naukowych Jubilata. Wiele w niej miejsca profesor Roso³ poświęci³ kształceniu nauczycieli, z którego obecn¹ koncepcj¹ zasadniczo się nie zgadza. Wyliczaj¹ c jego liczne s³abooci i ograniczenia, postuluje po¹ dane kierunki zmian, w których proponuje nade wszystko uwzględnić kształtowanie umiejętności i kompetencji do bycia nauczycielem, by przywrócić temu zawodowi należ¹ety etos. Edukacja została przedstawiona przez profesora jako zagadnienie ogniskuj¹ce inne ważne problemy, takie jak: malej¹ca rola państw narodowych, zatracanie się wspólnotowości, koniecznooc konstruowania własnej tożsamooci przy jednoczesnym braku ku temu fundamentów, utrudniony przekaz kulturowy czy wreszcie problem ze współczesnym rozumieniem tolerancji.

Oddajmy g³os Jubilatowi: *Edukacja powinna być bardziej nakierowana na przesz³ooc! Dzisiaj dzieci pozbawione s¹ opieki rodziców, bo oni często pracuj¹ za granic¹, a zwykle, jeśli maj¹ pracę w kraju, to jest ona niezwykle wyczerpuj¹ca. W spo³eczeństwie tradycyjnym przekaz kulturowy by³ i³atwiejszy, i pe³niejszy, następow³ niejako automatycznie, poprzez pe³ne uczestnictwo w życiu wielopokoleniowej rodziny. Dział przekaz kulturowy jest nadzwyczaj rozproszony, a oddziaływanie mediów i Internetu tylko pog³ębia to rozproszenie. Jeżeli rodzice tego nie robi¹, jeżeli szkoła nie wdra³a do kultury wysokiej, to rzeczywiacie m³ody człowiek jest w³aaciwie pozbawiony zakorzenienia. On nie wie, kim jest i co ma robić bo nie ma punktu zaczepienia, punktu ciężkooci, nie przynależy gdzieś nie zaspokaja swej potrzeby przynależnooci, co utrudnia mu również zaspokajanie potrzeby bezpieczeństwa i akceptacji (...) Jaki jest tego efekt? Taki,*

KONFERENCJA POLONISTYK UNIwersYTECKICH

W dniach 29 i 30 maja 2014 roku w Hucisku odbyła się Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich. Na zaproszenie dziekana Wydziału Filologiczno-Historycznego Akademii im. Jana Długosza prof. dr hab. Agnieszki Czajkowskiej przybyli przedstawiciele wszystkich krajowych ośrodków polonistycznych: dziekani, dyrektorzy instytutów reprezentujący wydziały lub instytuty polonistyczne.

W spotkaniu udział wzięli:

- dr hab. prof. ATH Marek Bernacki, dziekan Wydziału Humanistyczno-Społecznego ATH w Bielsku-Białym
- prof. zw. dr hab. Piotr Borek, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UP w Krakowie
- dr hab. prof. UWM Sławomir Buryła, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UWM w Olsztynie
- dr Małgorzata Chachaj, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UMCS w Lublinie
- dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska, dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego AJD w Częstochowie
- prof. dr hab. Bolesław Dunaj, dyrektor Instytutu Humanistycznego PWSZ Tarnów
- dr hab. prof. UJ Jarosław Fazan, prodziekan ds. studenckich Wydziału Polonistyki UJ
- prof. dr hab. Jerzy Fieko, prodziekan ds. nauki Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM
- dr hab. prof. URz Grażyna Filip, wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej URz
- prof. dr hab. Grażyna Halkiewicz-Sojak, dyrektor Instytutu Literatury Polskiej UMK
- dr Agnieszka Jarosz, koordynator Konkursu im. Cz. Zgorzelskiego
- dr Mariusz Jochemczyk, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego US
- prof. dr hab. Marian Kisiel, prodziekan Wydziału Filologicznego ds. Promocji i Rozwoju US
- prof. dr hab. Krzysztof Kosiński, dyrektor Instytutu Nauk o Literaturze im. Ireneusza Opackiego US

c.d. ze str. 11.

Je ludzie patrz! na siebie przez pryzmat jednostkowości, jako indywidualne osoby, tracąc efekt synergii, który drzemie we wspólnocie. Nie będą zakorzenionymi, nie identyfikują się z szerszymi strukturami wspólnotowymi, łatwo będą poddawać się różnym manipulacjom, łatwo będzie można nimi sterować. W szkolnictwie różnych szczebli, i teraz w szkolnictwie wyższym, pojawił się w tek, w który też częściowo wierzę, przez jakiś czas. Mianowicie, że edukacja powinna przygotować ludzi do pełnienia ról w społeczeństwie, a szczególnie do pełnienia ról zawodowych. Rynek pracy oczekuje, że edukacja przygotowuje nam ludzi, którzy będą efektywnie pracować. Nie zgadzam się z tym dzisiaj i uważam, że tak kształceni pod rynek pracy będą łatwym łupem do wykorzystania na rynku pracy i na rynku idei politycznych (...) Edukacja powinna być heteroseksualna i narodowa. Bo to jest podstawowe prawo człowieka, być wychowywanym na kobietę lub mężczyznę i na patriotę własnej kultury narodowej. Ale zaczął trzeba od kształcenia nauczycieli!

W części jubileuszowej Księgi znalazły się też wspomnienia poświęcone osobie Jubilata napisane przez tych, którzy odczuli potrzebę podzielenia się, niekiedy po wielu latach, swoimi przemyśleniami, spostrzeżeniami i wrażeniami ze spotkania profesora Adama Rosoła. Te ciepłe, pełne żywych wspomnień szkice, ujawniają serdeczność i przyjacielską relację ich autorów z Jubilatą, są cennym świadectwem Jego życia, pracy i relacji z ludźmi.

Merytoryczną część publikacji otwiera artykuł Janusza Sztumskiego, będący refleksją nad metodologicznymi problemami nauk społecznych. Całość składa się z 9 części, zatytułowanych w następujący sposób:

1. FILOZOFIA: Podstawowe pojęcia, znaczenie nurty i status społeczno-kulturowy
2. DEMOKRACJA: Podstawy, uwarunkowania i formy ustrojowe
3. TOSAMOŚĆ: Uwarunkowania, wymiary i ograniczenia
4. GLOBALNA INTEGRACJA: Motywy, kierunki i wzory
5. KULTURA PONOWOCZESNA: Diagnoza, sposoby uczestnictwa i wyzwania
6. EDUKACJA: Perspektywy, konteksty i projekty
7. KOBIETA: Potrzeby, role i doświadczenia
8. JĘZYK: Formy, dynamika i ekspresywność
9. POEZJA: Symboliczne sensy, wartości i kreacje

Wszyscy autorzy Księgi składają Jubilatowi najserdeczniejsze życzenia.

Przypis:

¹ W poszukiwaniu fundamentów czyli o potrzebie stałości w zmieniającym się świecie. Księga Jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Adamowi Rosołowi, pod redakcją K. Kowal i A. Konert, Wydawnictwo Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa 2013, ss. 38-40.

- dr hab. prof. US Dorota Kozaryn, zastępca dyrektora Instytutu Polonistyki i Kulturoznawstwa US
- dr hab. prof. UZ Sławomir Kufel, dziekan Wydziału Humanistycznego UZ
- dr hab. prof. UŁ Michał Kuran, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UŁ
- dr hab. prof. UG Maciej Michalski, zastępca dyrektora ds. Nauki, Instytut Filologii Polskiej UG
- dr hab. prof. UO Bożena Olszewska, wicedyrektor Instytutu Polonistyki i Kulturoznawstwa UO
- prof. dr hab. Ewa Paczoska, dyrektor Instytutu Literatury Polskiej UW
- dr hab. prof. US Magdalena Pastuchowa, dyrektor Instytutu Języka Polskiego US
- dr Magdalena Patro-Kucab, wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej URz
- dr Dorota Piekarczyk, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UMCS w Olsztynie
- prof. dr hab. Tomasz Pokrzywniak, przewodniczący Konferencji Polonistyk Uniwersyteckich
- prof. dr hab. Renata Przybylska, dziekan Wydziału Polonistyki UJ
- dr hab. prof. AJD Adam Regiewicz, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej AJD w Częstochowie
- dr hab. prof. US Mirosława Siuciak, zastępca dyrektora Instytutu Języka Polskiego US
- dr Krzysztof Skibski, zastępca dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UAM
- dr Katarzyna Sujkowska-Sobisz, zastępca dyrektora Instytutu Języka Polskiego US
- dr hab. prof. UŁ Ewa Szkudlarek-Gmiechowicz, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UŁ
- dr hab. prof. US Maciej Tramer, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Literaturze im. Ireneusza Opacskiego US
- prof. dr hab. Krzysztof Trybuć dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UAM
- dr hab. prof. KUL Andrzej Tyszczuk, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej KUL
- dr hab. prof. UZ Marzanna Uździcka, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UZ
- dr hab. prof. UKSW Anna Szczepan-Wojnarska, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej UKSW
- dr hab. Artur Źywiołek, koordynator ds. Biuletynu Polonistycznego AJD w Częstochowie

Ponadto w konferencji wzięli udział: prof. dr hab. Marek Zaleski z IBL PAN oraz dr Maciej Maryl, dyrektor Centrum Humanistyki Cyfrowej IBL PAN i mgr Mariola Wilczak z GHG IBL PAN.

Gości przywitał JM Rektor AJD w Częstochowie dr hab., prof. AJD inż. Zygmunt Błak, w obradach brał także

udział prodziekan ds. nauki WFH AJD dr hab., prof. AJD Janusz Spyra.

Pierwszego dnia obrad uczestnicy wysłuchali dwóch referatów: prof. dr hab. Renaty Przybylskiej (dziekana Wydziału Polonistyki UJ) na temat zakończonego w ubiegłym roku Kongresu Dydaktyki Polonistycznej oraz prof. dra hab. Marka Zaleskiego, który mówił o pracach Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych i procesie parametryzacji jednostek naukowych.

Po obradach goście wzięli udział w wycieczce do Złotego Potoku, gdzie mogli zwiedzić Muzeum im. Zygmunta Krasińskiego.

Drugi dzień obrad poświęcony był dwóm ważnym zagadnieniom: „Ogólnopolskiemu Biuletynowi Polonistycznemu i Konkursowi im. Czesława Zgorzelskiego”.

Podczas dwudniowych dyskusji uczestnicy poparli wszystkie postulaty Kongresu Dydaktyki Polonistycznej, podnoszono problemy przydatności parametryzacji w określaniu kierunków rozwoju poszczególnych polonistyk. Dyskutowano również o praktyce pisania w języku angielskim projektów do NCN, wskazując na nieobojętność „narzędzia” językowego i obowiązek uczonego polskiego, by pisząc prowadził badania w rodzimym języku. Poparto również postulat dotyczący wprowadzenia równouprawnienia języków (podstawowego dla danej dyscypliny i tzw. kongresowych). Ustalono, że skierowane zostanie kolejne pismo w tej sprawie do Kierownictwa NCN.

Podniesiono również problem braku zapisów w efektach kształcenia na temat poprawności językowej polskich studentów oraz brak polonistycznych umiejętności językowych wśród studentów filologii obcych. Podkreślono konieczność przeznaczania środków na przekłady prac polonistów na języki obce.

Kolejny dzień obrad zdominowały sprawy Biuletynu Polonistycznego i Konkursu im. Czesława Zgorzelskiego. Konferencja uznała celowość powołania Biuletynu i zaakceptowała jego kształt redakcyjny i merytoryczny. Uczestnicy obrad zostali poinformowani o planowanych zmianach w Regulaminie oraz o następnym spotkaniu w Kazimierzu Dolnym w dniach 5 i 6 listopada 2015 roku.

Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich jest cyklicznym (corocznym) spotkaniem całego środowiska polonistycznego. Sam fakt udziału w tej prestiżowej konferencji świadczy wymownie o wysokiej randze Akademii im. Jana Długosza, a co się z tym wiąże, także Wydziału Filologiczno-Historycznego, głównego organizatora i gospodarza tegorocznego spotkania w Hucisku.

*Dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska
dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego*

*Dr hab. Artur Źywiołek
koordynator „Biuletynu Polonistycznego”*

W POSZUKIWANIU JAKOŚCI ŻYCIA

24 kwietnia 2014 r. na Wydziale Nauk Społecznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyła się Konferencja Naukowa „W poszukiwaniu jakości życia”. Poświęcona była z jubileuszem 40-lecia pracy naukowej dziekanowi Wydziału Nauk Społecznych prof. dra hab. Romualda Derbisa. Podczas spotkania miało miejsce uroczyste wręczenie Księgi Jubileuszowej szanownemu Jubilatowi.

Konferencja miała charakter naukowej dysputy wybitnych przedstawicieli polskiej nauki psychologii z różnych ośrodków naukowo-badawczych całej Polski. Otworzył ją Rektor Akademii im. Jana Długosza prof. dr hab. Zygmunt Błk. W swojej przemowie podkreślił zasługi prof. R. Derbisa dla rozwoju całego Wydziału Nauk Społecznych AJD w Częstochowie. Konferencję podzielono na dwa panele naukowe, które poprzedził wykład inauguracyjny prof. Stanisława Kowalika „Globalizacja a jakość życia ludzi”. Pierwszy panel poświęcono jakości życia w kontekście współczesnej pracy. Ogniskowa się wokół problematyki godzenia życia zawodowego, pracowniczego z poszukiwaniem szczęścia w życiu codziennym. Drugi panel dotyczył problematyki metodologii badań nad jakością życia człowieka.

Po zakończeniu tej części konferencji miało miejsce uroczyste wręczenie Księgi Jubileuszowej dziekanowi WNS prof. R. Derbisowi. W ramach tej uroczystości laudację wygłosił Rektor AJD, a sylwetkę w postaci multimedialnej biografii przedstawiła prodziekan WNS dr Agata Krakowian. W dalszej części konferencji miały miejsce liczne przemowy szanownych gości Jubilata.

Księga Jubileuszowa jest dziełem imponującym. Ma charakter interdyscyplinarny i międzynarodowy, zawiera 52 artykuły przygotowane przez 64 autorów z Polski i kilkunastu

Jubileusz prof. dra hab. Romualda Derbisa, fot.: arch.

innych państw Europy oraz Kanady. Publikacja jest dziełem wielotkowym, na ponad 1000 stron autorzy starali się pokazać bardzo szeroki wymiar problematyki jakości życia, nie tylko przez pryzmat psychologiczno-filozoficznych rozważań. Księga powstała przy współpracy Akademii im. Jana Długosza z Europejskim Uniwersytetem Viadrina we Frankfurcie nad Odrą oraz Uniwersytetu w Osnabrück. Pomysłodawcą opracowania oraz redaktorem Księgi był prof. dr Arkadiusz Wudarski, kierownik Zespołu Badawczego ds. Europejskiego Prawa Prywatnego i Prawa Porównawczego na WNS AJD. Księga powstała dzięki zaangażowaniu i ciężkiej pracy zarówno pracowników naukowych współpracujących Uczelni, studentów, jak i osób niezwiązanych z życiem naukowym. Dla Jubilata stanowią będzie pamiętkę jego wieloletniej pracy naukowo-dydaktycznej w murach naszej Alma Mater.

Konrad Koc

WYKŁAD ON-LINE NA WNS

14 stycznia 2014 roku członkowie Zespołu Badawczego ds. Europejskiego Prawa Prywatnego i Prawa Porównawczego wraz ze studentami III roku administracji zorganizowali na Wydziale Nauk Społecznych Akademii im. Jana Długosza kolejny interaktywny wykład 31 stycznia on-line naukowców z trzech ośrodków naukowych: Uniwersytetu w Osnabrück, Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą i Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Prelegentem wykładu była dr Eveline Ramaekers z Uniwersytetu w Oxfordzie w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, która w Europejskim Instytucie Studiów Prawniczych na Uniwersytecie w Osnabrück wygłosiła wykład z zakresu problematyki prawa rzeczowego. Główną kwestią, którą poruszyła, było rozumienie na gruncie prawa cywilnego kategorii rzeczy ruchomej i nieruchomości

w kontekście Europejskiej Dyrektywy o Podatku od Wartości Dodanej VAT. Tezy wykładu zmierzały do przyjęcia założenia, że pojęcie rzeczy w prawie materialnym rzeczowym jest warunkowane nie tylko przepisami krajowych porządków prawnych, ale również orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z siedzibą w Luksemburgu.

Wykład prezentował niezwykle interesujące podejście do wspomnianej problematyki i zakończył się ożywioną dyskusją i szeregiem pytań, pytań również z Częstochowy.

Omawiany wykład on-line jest już kolejnym tego typu inicjatywą na Wydziale Nauk Społecznych częstochowskiej Akademii współorganizowaną wraz z partnerami z Niemiec przez Zespół Badawczy ds. Europejskiego Prawa Prywatnego i Prawa Porównawczego, kierowany przez prof. dra Arkadiusza Wudarskiego.

KONFERENCJA DORADCÓW ZAWODOWYCH

W dniach 8–9 maja 2014 roku odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Doradztwo zawodowe dla osób w wieku 50+ wobec przemian i wyzwań rynku pracy pod patronatem” Prezydenta Miasta Częstochowy, JM Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Hochschule der Bundesagentur für Arbeit in Mannheim i Narodowego Forum Doradztwa Kariery. Organizatorem Konferencji był Zakład Doradztwa Zawodowego i Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Konferencja dedykowana była profesorowi Berndowi-Joachimowi Erteltowi w 25-lecie pracy dydaktycznej na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana Długosza. Uroczystości otworzył JM Rektor prof. dr hab. inż. Zygmunt Błk. Laudację na cześć Jubilata wygłosiła dziekan Wydziału Pedagogicznego prof. dr hab. Grażyna Ryga, a wykład inauguracyjny prof. Honorowy AJD Heinrich Alt. Przewodniczącymi obrad plenarnych byli: prof. dr hab.

Augustyn Bańka, dr Czesław Noworol, prof. dr hab. Adam Biela, dr hab. prof. UJ Antoni Wontarczyk, prof. dr hab. Grażyna Ryga, dr Daniel Kukla, prof. B.J. Ertelt, dr Joanna Górna. Ciekawym elementem Konferencji było spotkanie prelegentów ze słuchaczami Uniwersytetu Trzeciego Wieku AJD, podczas którego prof. Velta Liubkina zaprezentowała system edukacji seniorów na £otwie.

Głównymi zagadnieniami w wystąpieniach prelegentów były wyzwania dla współczesnego doradztwa zawodowego dla osób w wieku 50+, aspekty aktywności na rynku pracy osób w wieku 50+, samokształcenie, jobcoaching, aktywność edukacyjna, bariery społeczne i psychologiczne, kształcenie ustawiczne, narzędzia ICT w doradztwie, motywacja. Ostatnim wykładem był wykład dr Agnieszki Kozerskiej, która przedstawiła ciekawy projekt edukacyjny „Edusenior – narzędzia do oceny edukacji osób starszych”.

Łukasz Bednarczyk

Laudacja

Szanowny, Drogi Panie Profesorze!
Szanowni Państwo!

Przypada mi w udziale wielki zaszczyt, a równocześnie przyjemność przedstawienia Państwu sylwetki Pana Profesora Bernda Joachima Ertelta, któremu Władze Wydziału Pedagogicznego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie chcą podziękować za 25 lat pracy naukowo-dydaktycznej. Większość z nas tu obecnych doskonale zna działalność Pana Profesora, ale pozwolę sobie w skrócie przypomnieć niektóre aspekty tej działalności.

Pierwsze kontakty Profesora z Naszą Uczelnią rozpoczęły się w roku 1984, gdy prof. Wanda Rachalska odwiedziła HdBA w Mannheim. Wówczas zawiązała się współpraca w zakresie opracowania planów i programów specjalności doradztwo zawodowe.

Od roku 1989 Profesor prowadzi cykl wykładów dla studentów i pracowników wówczas Instytutu Pedagogiki Społecznej. Dzięki zaangażowaniu Profesora we współpracę pomiędzy HdBA i Naszą Uczelnią w roku akademickim 1995/1996 zapoczątkowano licencjackie studia zawodowe o specjalności poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy. Były to pierwsze tego typu studia w Polsce.

Dzięki inicjatywie i kontaktom międzynarodowym Profesora pracownicy Zakładu Doradztwa Zawodowego uczestniczyli w wielu projektach europejskich.

Obecnie realizowane są we współpracy z HdBA, pod kierunkiem Profesora Ertelta różne dwustronne projekty m.in. dualny system kształcenia, podwójny dyplom i wymiana studentów, doradztwo zawodowe dla osób starszych.

Profesor Bernd Joachim Ertelt ma ogromny dorobek naukowy, publikacyjny i jest członkiem wielu stowarzyszeń

Profesor Bernd Joachim Ertelt, fot.: arch.

międzynarodowych związanych z szeroko pojętym doradztwem zawodowym. Był jednym z inicjatorów powstania Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych RP i jest do dzisiaj jego honorowym członkiem.

Za swoją działalność dydaktyczną w Naszej Uczelni Profesor został uhonorowany Medalem Komisji Edukacji Narodowej w roku 2012.

Profesor B.J. Ertelt ma niezwykle osobowość. Jest nieustrudzony, otwarty na innych, zawsze pogodny i gotowy do pomocy. Te cechy w postrzeleniu z jego wielką pracowitością skutkują rozwojem naszego Wydziału.

Jesteśmy bardzo wdzięczni za wszystko, co Pan Profesor dla nas zrobił. Życzymy, aby nasze kontakty i przyjaźnie trwały jak najdłużej.

Vielen Dank Herr Professor

*dr hab. Grażyna Ryga, prof. AJD
dziekan Wydziału Pedagogicznego*

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA WOBEC EDUKACJI ELEMENTARNEJ

Współczesna edukacja zmagana jest z wieloma problemami. Powszechnie jest przekonanie o jej kryzysie i konieczności gruntownego zrekonstruowania całego systemu edukacyjnego. W obecnej niejednoznacznej i dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości, będącej pochodną szybkich i głębokich zmian związanych z pojawieniem się nowych technologii, w obszarze wczesnej edukacji konieczne jest tworzenie struktur i rodzajów kształcenia, które są dostosowane do tych nowych wyzwań. Podjęcie dyskusji naukowej na temat wychowania i kształcenia dzieci w wymiarze nowych kierunków teoretycznego i praktycznego rozwoju pedagogiki było celem V Międzynarodowej Konferencji Naukowej nt. „Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej”, która odbyła się 20 maja 2014 roku w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Ta organizowana przez Instytut Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej cykliczna konferencja jest wyrazem niezmiennego dążenia środowiska pedagogicznego do ulepszania i udoskonalania bardzo ważnej dziedziny życia społecznego, jaką jest edukacja, a szczególnie edukacja elementarna dzieci. Patronat honorowy nad tegoroczną, piątą edycją konferencji objęli: prezydent miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszyk, JM Rektor AJD prof.

dr hab. inż. Zygmunt Bąk, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne.

Gości i uczestników konferencji powitał dyrektor Instytutu Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej dr Anna Pękala. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Jego Magnificencja Rektor Akademii im. Jana Długosza prof. dr hab. inż. Zygmunt Bąk, który podkreślił, jak ważnym tematem jest stworzenie nowoczesnego szkolnictwa, zapewniającego wysoką jakość usług edukacyjnych, co przekłada się na życiowe powodzenie uczniów i zarazem stanowi gwarancję rozwoju cywilizacyjnego naszego państwa. Otwarcie konferencji uświetnił swój obecnością wiceprezydent miasta Częstochowy dr Ryszard Stefaniak. Wyczenia owocnych obrad i sukcesów w urzeczywistnianiu trudnego zadania poprawiania jakości edukacji złożyła również dziekan Wydziału Pedagogicznego AJD prof. dr hab. Grażyna Ryga.

Do udziału w dyskusji nad problemami współczesnej edukacji elementarnej zaproszono pedagogów, psychologów, socjologów, filozofów oraz przedstawicieli innych dyscyplin naukowych zarówno z ośrodków krajowych, jak i zagranicznych. W konferencji uczestniczyło 67 naukowców i praktyków z 13 ośrodków w kraju i 11 z zagranicy.

Obrady rozpoczęły się sesją plenarną pod przewodnictwem prof. dr hab. Henryki Kwiatkowskiej z Uniwersytetu Warszawskiego. Zaprezentowano szereg interesujących tematów dotyczących między innymi edukacji w kontekście globalizacji ekonomiczno-kulturowej, potrzeby upowszechniania nowatorstwa pedagogicznego wśród nauczycieli, etyki i moralności w edukacji.

Obrady były kontynuowane w pięciu sekcjach tematycznych, w których dyskusja skupiała się wokół następujących tematów problemowych:

1. „Dyskursy pedagogiczne” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. AJD Wiga Bednarkowa i dr hab. prof. Uł. Irena Szewczyk-Kowalewska. Omówiono między innymi rolę wartości w edukacji dzieci, kognitywistykę w dydaktyce, świat dziecięcej wyobraźni.

2. „Nauczyciel i uczeń w procesie edukacyjnym” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. AJD Urszula Ordon i dr Edyta Skoczylas-Krotla. Przedstawiono rolę nauczyciela i ucznia we współczesnej edukacji, działania twórcze w pracy nauczyciela, wykorzystanie metod aktywizujących w procesie edukacji, problemy adaptacyjne pierwszoklasistów.

3. „Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych” – dyskusję moderowały: dr hab. Aleksandra Siedlaczek-Szwed i dr Izabela Sochacka. Zwrócono uwagę na wspieranie rozwoju ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, kształcenie elementarne uczniów niepełnosprawnych intelektualnie, specjalne potrzeby edukacyjne dzieci, rozpoznawanie zaburzeń mowy u dzieci przez nauczycieli, miejsce bajkoterapii w pracy przedszkola.

Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie
Wydział Pedagogiczny
Instytut Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej

V Międzynarodowa Konferencja Naukowa

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA WOBEC EDUKACJI ELEMENTARNEJ

PATRONAT HONOROWY

PREZYDENT MIASTA CZĘSTOCHOWY
KRZYSZTOF MATYJASZYK

J.M. REKTOR AKADEMII IM. JANA DŁUGOSZA
PROF. DR HAB. INŻ. ZYGMUNT BĄK

POLSKIE TOWARZYSTWO PEDAGOGICZNE

Częstochowa, 20 maja 2014r.

Miejsce konferencji:
Akademia im. J. Długosza
ul. Waszyngtona 4/8
Częstochowa

4. „Nowe tendencje i innowacje pedagogiczne” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. AJD Grażyna Ryga³ i dr Joanna Juszczyk-Ryga^{33o}. Omówiono między innymi nowe tendencje w nauczaniu i w pedagogice, wykorzystanie nowych technologii informacyjnych w pracy z dzieckiem, nowe technologie dydaktyczne jako wsparcie dla edukacji inkluzyjnej.

5. „Projekty rozwiązań edukacyjnych” – dyskusję moderowały: dr hab. prof. Ignatiana Jolanta Karbowniczek i dr Maria Królca. Przedstawiono edukację wczesnoszkolną w dobie współczesnych reform oświatowych, wychowanie i kształcenie dziecka w dobie przeobrażeń edukacyjnych, rolę rodziny w kształtowaniu postaw dzieci oraz projekty innowacji pedagogicznych.

W przerwach obrad uczestnicy konferencji mieli okazję obejrzeć występ przedszkolaków z Artystycznego Przedszkola Olka Klepacza w Częstochowie oraz wysłuchać koncertu na flażoletach w wykonaniu dzieci z klasy trzeciej Szkoły Podstawowej nr 47 w Częstochowie.

Zarówno wykłady w części plenarnej, jak i referaty wygłoszone w sekcjach tematycznych miały wielopłaszczyznowy charakter. Wystąpienia wzbogacone prezentacjami dotyczyły zagadnień polityki oświatowej, szkoły, ucznia oraz nauczyciela i były omówieniem dokonań praktycznych, jak również rozważań teoretycznych. Warto podkreślić wspólny wątek występujących w wygłoszanych poglądach – szkoła powinna szczególnie cenić kulturę umysłów i traktować ją jako wartość najwyższej rangi. Jest to poważne wyzwanie i w jego urzeczywistnianiu współuczestniczą uczniowie, nauczyciele i środowiska społeczne. Zaprezentowano również nowe zagadnienia badawcze, projekty i metody badań edukacyjnych, które mają znaczenie we wspieraniu edukacji profesjonalnymi rozwiązaniami w zakresie programów, metod

Podczas obrad V Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Współczesne wyzwania wobec edukacji elementarnej”, fot.: arch.

i metodologii optymalizacji procesów uczenia się oraz w poszukiwaniu praktycznych rozwiązań problemów występujących w szkolnictwie. Wspólna dyskusja i rozmowy stały się okazją nie tylko do pokazania konkretnych rozwiązań i dobrych praktyk edukacyjnych, ale jednocześnie do wymiany poglądów i nawiązania międzynarodowych kontaktów, które zapewne zaowocują wspólnymi działaniami badawczymi.

Przedstawione przez uczestników konferencji referaty zostaną opublikowane w recenzowanej monografii naukowej pt. „Wielowymiarowość współczesnej edukacji dziecka”.

Joanna Juszczyk-Ryga^{33o}

ZNANI ABSOLWENCI AJD: DAGMARA DRZAZGA

Dziennikarka i reżyser Telewizji Polskiej, również absolwentka kierunku *Wychowanie Muzyczne* w naszej Uczelni. Od lat związana z oddziałem TVP w Katowicach. Doktor nauk humanistycznych – specjalność filmoznawstwo. Adiunkt na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego. Autorka wielu reportaży oraz filmów dokumentalnych, laureatka prestiżowych nagród m.in. Prix Italia na 62. Międzynarodowym Festiwalu Produkcji Radiowych i Telewizyjnych w Turynie we Włoszech, Grand Prix Documentary „Circom Regional” w Grado we Włoszech, Grand Prix „Biała Kobra” na Ogólnopolskim Festiwalu Mediów w Łodzi, Grand Prix na 15. Międzynarodowym Festiwalu Telewizji Regionalnych w Koszycach na Słowacji oraz Nagrody Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Jej filmy prezentowane były na wielu festiwalach i pokazach specjalnych w Niemczech, Armenii, Monako, Szkocji, Kamerunie oraz w USA (Harvard, Nowy Jork, Boston, Chicago). Była także jurorem na festiwalach filmu dokumentalnego m.in. w Katarze, Irlandii, Danii i Bułgarii.

Dagmara Drzazga, fot.: arch.

FUNKCJE KSIĘG WIECZYSTYCH W UJĘCIU PRAWNO-PORÓWNAWCZYM

23 kwietnia 2014 r. w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Funkcje ksiąg wieczystych w ujęciu prawno-porównawczym”. Konferencja jest częścią projektu badawczego realizowanego przez profesora Arkadiusza Wudarskiego w ramach programu OPUS Narodowego Centrum Nauki w Krakowie.

Konferencja została zorganizowana w ramach współpracy Akademii im. Jana Długosza (Zespół Badawczy Europejskiego Prawa Prywatnego i Porównawczego), Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą (Katedra Polskiego i Europejskiego Prawa Prywatnego oraz Komparatystyki Prawa), Uniwersytetu w Osnabrück (European Legal Studies Institute), Uniwersytetu Wrocławskiego (Katedra Prawa Konstytucyjnego) oraz Międzynarodowego Zrzeszenia Prawników (IJVO, Osnabrück).

Patronat honorowy nad konferencją objęli: Rzecznik Praw Obywatelskich, Krajowa Rada Notarialna oraz Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie, natomiast patronat medialny sprawowało czasopismo prawnicze „Rejent”. Dodatkowym wsparciem dla organizatorów była pomoc oraz zaangażowanie lokalnych środowisk prawniczych, w tym Sądu Okręgowego w Częstochowie, Izby Notarialnej w Katowicach, Okręgowej Izby Radców Prawnych w Opolu oraz Okręgowej Rady Adwokackiej w Częstochowie.

Komitet naukowy konferencji tworzyli profesorowie: Olga Artjomowa (Akademia w Czelabińsku), Bogusław Banaszak (Uniwersytet Wrocławski), Christian von Bar (European Legal Studies Institute Osnabrück), Romana Cierpiał (Uniwersytet Ekonomiczny, Wiedeń), Tatjana Josipović (Uniwersytet w Zagrzebiu), Stanisława Kalus (Uniwersytet Górski), Peter Mankowski (Uniwersytet w Hamburgu), Aleksander Oleszko (UMCS, Lublin), Werner Ogris (Austriacka Akademia Nauk, Wiedeń), Meliha Povolacic (Uniwersytet w Sarajewie), Grażyna Szpor (UKSW, Warszawa) oraz Arkadiusz Wudarski (Europejski Uniwersytet Viadrina, Frankfurt nad Odrą oraz Akademia im. Jana Długosza, Częstochowa).

W konferencji uczestniczyli ponadto naukowcy z wielu innych uczelni zagranicznych, a także sędziowie, radcy prawni, adwokaci, prokuratorzy oraz referendarze sądowi. Konferencja zgromadziła również liczne grono studentów oraz pracowników naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, a poprzez cztery wideokonferencyjne aktywnie uczestniczyły w niej również inne środowiska akademickie: European Legal Studies Institute w Osnabrück oraz Europejski Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Wystąpienia uczestników konferencji były tłumaczone jednocześnie na języki: polski, niemiecki i rosyjski.

W gronie zaproszonych gości przedstawiających swoje referaty znaleźli się przedstawiciele z: Polski, Niemiec, Austrii,

Chorwacji, Włoch, Czech, Rosji oraz Brazylii. Konferencja cieszyła się też dużym zainteresowaniem wśród przedstawicieli zawodów prawniczych. Sędziowie, notariusze, adwokaci oraz radcy prawni brali czynny udział w panelach ekspertów. Osoby reprezentujące zawody prawnicze podejmowały również głos w dyskusji, wskazując na zagadnienia problematyczne z perspektywy wykonywanego przez siebie zawodu.

W dzień poprzedzający konferencję, tj. 22 kwietnia 2014 roku zostało zorganizowane Forum Młodych Naukowców, którzy również wymieniali się swoimi spostrzeżeniami oraz wynikami prowadzonych badań na temat funkcji ksiąg wieczystych w Europie. Uczestnikami forum młodych byli dr Anna Deryng, dr Konrad Koc, mgr Krzysztof Mucha, mgr Patrycja Hirsch oraz mgr Artur Barański. Dodatkowo za pośrednictwem cztery czy internetowych uczestnicy porady czyli się z przedstawicielami uczelni w Czelabińsku.

Kolejna międzynarodowa konferencja poświęcona tej tematyce badawczej odbyła się 16 czerwca 2014 r. na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Wyniki całego projektu zostaną opublikowane w języku niemieckim i angielskim w monografii zbiorowej. Wybrane artykuły ukażą się również w ramach „Rejenta”. Więcej informacji na ten temat na stronie internetowej www.wudarski.pl

POD PATRONATEM JM REKTORA AJD

Rektor AJD Zygmunt Błak objął honorowym patronatem XX Tatrzańskie Sympozjum Naukowe. Konferencja odbyła się w dn. 23-25 czerwca w Zakopanem.

– Celem XX TSN było ukazanie myśli polskich i zagranicznych naukowców w najważniejszych kwestiach dotyczących edukacji i nauk o niej oraz dokonanie refleksji naukowej nad szeroko rozumianą problematyką edukacyjną – mówi prof. zw. dr hab. dr h.c. Kazimierz Denek, przewodniczący komitetu naukowego XX Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego. – Uczestnicy konferencji podjęli próbę określenia wizji edukacji w Polsce i we współczesnym świecie. Jest to jeden z fundamentów do stworzenia ogólnopolskiej platformy porozumienia w ważnych sprawach dotyczących edukacji w naukach oraz w oparciu o teorię i praktyczne działanie.

Warto odnotować, że spotkania w ramach Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego odbywają się od 1994 roku. W minionych latach Akademia im. Jana Długosza była organizatorem Sympozjum.

ZABYTKOWA CZĘSTOCHOWA

Realizację przedsięwzięcia rozpoczęła konferencja naukowa w auli Akademii im. Jana Długosza. W imieniu prezydenta miasta Częstochowy Krzysztofa Matyjaszczyka zebrano młodzię powitała Agata Kalinowska, z-ca naczelnika Wydziału Kultury, Promocji i Sportu, następnie głos zabrano rektor Akademii im. Jana Długosza prof. Zygmunt Błk.

Po wystąpieniach znamienitych gości w temat konferencji wprowadziła uczestników Aneta Hołodziuk, nauczycielka z Zespołu Szkół Technicznych, która zaprosiła do wystąpienia kolejnych prelegentów. Byli nimi:

- prof. AJD Grzegorz Banaszek - *Fotoplastikon częstochowski*
- mgr Aleksandra Janikowska-Perczak - *Prace konserwatorskie na terenie Częstochowy w ostatnich latach na przykładzie zespołów popaulińskich*
- mgr Anna Sypek - *Prace konserwatorskie przy wystroju kamienic w Częstochowie*
- dr Juliusz Sętowski - *Pałac Brassów*
- o. Stanisław Rudziński - *Jasna Góra*.

W konferencji wzięło udział 290 uczniów wraz z opiekunami z 22 częstochowskich szkół. Na koniec na uczestników konferencji czekały loteria - książki i gry edukacyjne przekazane przez Instytut Pamięci Narodowej i srodki poczęstunek przygotowany przez uczniów Zespołu Szkół Gastronomicznych im. M. Curie-Skłodowskiej.

Organizatorami projektu są: Urząd Miasta Częstochowy, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Częstochowie, Zespół Szkół Technicznych, Akademia im. Jana Długosza, Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. S. Jeromskiego, Zespół Szkół Gastronomicznych im. M. Curie-Skłodowskiej, Muzeum Częstochowskie, Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Częstochowa, Klasztor O. Paulinów na Jasnej Górze.

16 grudnia 2013 roku w Zespole Szkół Technicznych oraz Akademii Jana Długosza odbył się kolejny etap projektu. Tym razem poprzez warsztaty próbowaliśmy zainteresować młodzie historię naszego regionu. Młodzię z 30 częstochowskich szkół

uczestniczyło w warsztatach z renowacji zabytków, modelarstwa, grafiki i rysunku. Wiek uczestników nie miał znaczenia, w zajęciach brała udział młodzie z szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. – Zabytki w naszym regionie najczęściej poznajemy poprzez wykłady historyczne, z którymi mamy do czynienia. Warsztaty były próbą pokazania w innym świetle miejskiego budownictwa zabytkowego. Poprzez wykonywanie detali architektonicznych uświadomiliśmy młodzie piękno architektury naszego miasta – oceniła koordynatorka warsztatów Anna Kociukiewicz.

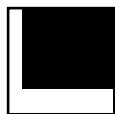
Do konkursu fotograficznego „Zabytkowe miejsca mojej miejscowości” przystąpiło 198 uczestników, którzy nadesłali łącznie 534 fotografie. W dniu 10 kwietnia Jury pod przewodnictwem Marka Makowskiego - pracownika Akademii im. Jana Długosza dokonało oceny dostarczonych prac. Wręczenie nagród nastąpiło podczas konferencji podsumowującej projekt „Zabytkowa Częstochowa”, która odbyła się 27 maja w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta Częstochowy. Laureaci konkursu fotograficznego uczestniczyli w wycieczce na zamek w Bobolicach. Mieli okazję zobaczyć również kirkut żydowski w arkach oraz wejść do krypty w kościele w Olsztynie. Podczas całego wyjazdu swoją wiedzę o Jurze Krakowsko-Częstochowskiej dzielili się z przewodnikiem Elżbietą Gumą.

Efektem końcowym projektu jest stworzenie gry edukacyjnej MEMORY – Zabytkowa Częstochowa – 19 miejsc związanych z historią naszego miasta.

Rafał Piotrowski

Prace uczestników konkursu

MGR WACŁAW BACZYŃSKI WE WSPOMNIENIACH SWOJEGO KOLEGI I PRZEŁOŻONEGO

„Zmarł jeden z grona przyjaciół, smucł się wszyscy”. Tak, 29 marca 2014 roku zmarł mgr Wacław Baczyński, nauczyciel akademicki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Poznałem go w końcu lat 80. z rekomendacji jednego z moich znajomych. Został mi zarekomendowany jako lwowiak mieszkający od kilku miesięcy w Częstochowie, społecznik, orędownik sportu wyczynowego i masowego oraz trener gimnastyki sportowej. Jako że na funkcjonującym wówczas w Wyższej Szkole Pedagogicznej fakultecie Wychowania Fizycznego i kierunku studiów Pedagogika z Wychowaniem Fizycznym brakowało nauczyciela akademickiego, który w profesjonalny sposób mógłby poprowadzić zajęcia z gimnastyki przyrzadowej, byłem istotnie zainteresowany tym spotkaniem. Niejako pod presją potrzeb niewiele zastanawiając się, podczas pierwszego spotkania zaproponowałem mgr. Wacławowi Baczyńskiemu, że dołożę starań, by otrzymał stanowisko wykładowcy w Zakładzie Kultury Fizycznej. Prace udało się szybko załatwić i w krótkim czasie stał się moim bliskim kolegą – Wacławem, z którym do końca utrzymywałem życzliwe relacje koleżeńskie.

Wacław miał s³aboc³e, jak wiêkszoœc³ lwowiaków, do swego rodzimego, umi³owanego Miasta Lwowa. W uczelni i poza ni³ opowiada³ ró³ne szczegó³y o tym mieœcie i na tyle mnie uj³ i zainteresowa³, że kilka razy pojecha³em z nim do Lwowa, mieszka³em u jego rodziny i znajomych, i podziela³em upojny podziw do tego miasta. Przerobi³ teoretycznie w szko³ach lekcj³ historie Kresów Wschodnich

WACŁAW BACZYŃSKI
(1935-2014)

Rzeczypospolitej weryfikowa³em realnymi opowieœciami Wac³awa (szczegó³nie z okresu miêdzywojennego, czasów II wojny œwiatowej i pomrocznych czasów powojennej okupacji sowieckiej) i wizualizacj³ zaniedbanego, opadaj³cego w ruin³ piêknego, wielkiego Lwowa.

Tymczasem w cz³stochowskiej uczelni Wac³aw prowadzi³ zajêcia z zakresu gimnastyki przyrzadowej i akrobatycznej oraz z metodyki wychowania fizycznego. Doktoratu nie zrobi³ i nie wspina³ si³ po szczeblach kariery akademickiej, ale zadziwi³ nas swoj³ wielk³ pasj³ spo³ecznego dzia³ania. W Cz³stochowie reaktywowa³ ogniwo Towarzystwa Gimnastycznego „Sokó³”, by³ jego wieloletnim dzia³aczem, prezesem i entuzjast³. W pewnym momencie

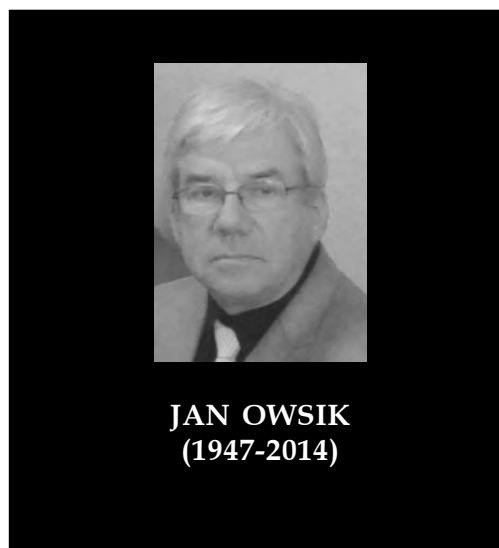

POŻEGNANIE PROFESORA OWSIKA

W dniu 30 maja 2014 roku w wieku 67 lat zmarł w Warszawie p³k dr hab. in³. Jan Owsik, profesor AJD w Instytucie Edukacji Technicznej i BezpieczeŃstwa, cieszył się wielk³ sympati³ wspó³pracowników, aktywny uczestnik przygotowaŃ i promocji nowego kierunku studiów „In³ynieria BezpieczeŃstwa, ceniony przez studentów nauczyciel akademicki.

Uroczystoœci pogrzebowe odby³y si³ na Cmentarzu Pow³zkowskim w Warszawie w asyœcie wojskowej.

*Dyrekcja Instytutu Edukacji
Technicznej i BezpieczeŃstwa*

JAN OWSIK
(1947-2014)

zauważyliśmy, że w każdą sobotę i niedzielę Wacław prowadzi społecznie zajęcia gimnastyczne dla ubogiej młodzieży w ramach działań sokolich i poza nimi. Trwało to około 20 lat. Czasami podglądałem te zajęcia i zastanawiałem się, czym był inspirowany, by oddawać swój czas innym przez dwie dekady. Ta działalność wydała przynajmniej podwójne owoce dla Instytutu Kultury Fizycznej i Turystyki. Wacław wychował ucznia, Jacka Bobrę, który jest już magistrem wychowania fizycznego i prowadzi obecnie zajęcia dla studentów z gimnastyki przyrzecznej i akrobatycznej. Ja, piszący te słowa wspomnienia po śmierci Wacława zrozumiałem 6 lat wstecz, że działalność społeczna jest najwyższą formą oddania się sprawom ogólnym. Pozazdrościłem Wacławowi, stworzył w Klubie Uczelnianym AZS AJD wyczynową sekcję sportów podnoszenia ciężarów, która obecnie jest czołową sekcją w kraju w tej dyscyplinie sportu i jedną z istotnych wizytówek reklamowych Akademii im. Jana Długosza w Polsce i poza jej granicami.

Działając społecznie w Częstochowie, Wacław nigdy nie zapominał o sprawach Lwowa. Jeździł tam, organizował

różne misje, woził transporty pomocy, sprowadzał studentów i dzieci na wypoczynek wakacyjny do Częstochowy, niósł otuchę dla polskich lwowiaków. Nieliczni tylko pracownicy obecnego Instytutu Kultury Fizycznej i Turystyki, w którym jeszcze w ubiegłym roku pracował Wacław, znali jego misję społecznego działania. Dopiero uroczystości jubileuszowe nam, jak szerokie horyzonty działania rozłożyły przed sobą Wacław. Wygaszając światło ostatniego pożegnania, zawstydziłem się, że jako uczelnia wyższa bardzo w tym ledźniemy swojego byłego pracownika. Inne organizacje i stowarzyszenia, w których działał, kreowały go i im przewodziły, doceniły go bardziej. Poczuję, że spoglądając na spuściznę, jaką pozostawił po sobie Wacław, nie mamy w Instytucie Kultury Fizycznej i Turystyki godnego jego następcy. Wacław nas przerósł. Działając na polu społecznym, wypełniał swój misję dla nas i za nas wszystkich. Dlatego też, chociaż Wacław nie usłyszy już horacjańskiego „nie wszystek umrę” („non omnis moriar”), powinien na długo pozostać w naszej pamięci.

Wiesław Pilis

ASTRONOMICZNA WIOSNA W AJD

Astrophisica Nova

9-10 maja odbyła się na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym AJD VI Częstochowska Międzynarodowa Konferencja Naukowa Młodych „Astrophisica Nova”. Uczestniczyło w niej ponad 70 osób z 19 krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Fizyki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (OAUJ) oraz Stowarzyszenie Astronomia Nova (AN). Wygłoszono w sumie 40 wykładów (w tym 6 proznych) oraz wystawiono 16 plakatów. Młodzi uczeni przedstawiali wyniki swoich pierwszych prac naukowych, brnili swoich stanowisk w dyskusjach z doświadczonymi astronomami oraz wysłuchali proznych wykładów uznanych autorytetów w zakresie astrofizyki. Konferencji towarzyszyły: wystawa meteorytów, wystawa prac artystycznych o tematyce astronomicznej, seans planetarny, projekcja filmu „Agora” oraz „Chopin – the Space Concert”. Finansowo konferencję wspomogli: AN (5700 zł – dotacja MNiSW), AJD (5000 zł) i OAUJ (1000 zł). Szczegółowe sprawozdanie z konferencji zostanie opublikowane w Częstochowskim Kalendarzu Astronomicznym 2015.

Space Station II

W niedzielę 11 maja zorganizowano w częstochowskiej dyskotekce RAY piknik naukowy z okazji uruchomienia detektora na radioteleskopie RT-13. Ośmiogodzinnej imprezie

Fragment młodzieżowego orszaku pod kątem z modelem teleskopu kosmicznego na Space Station II, fot. arch.AN

towarzyszyły wykłady, filmy oraz wiele wydarzeń o charakterze rozrywkowym. Bogato ilustrowane, w otoczeniu dyskoteki, wykłady: „Początki radioastronomii częstochowskiej” (Bogdan Wszołek), „Misja kosmiczna Mars One” (Kazimierz Baszczak) oraz „Polska w kosmosie wczoraj, dziś i jutro” (Mirosław Hermaszewski) nadały ogólny bieg imprezie. Przerwy między nimi były wykorzystane na projekcje filmów o treściach astronautycznych i astronomicznych oraz różne konkursy, sesje fotograficzne, wystawę meteorytów i prac plastycznych, wywiady telewizyjne itp. Wzniosłe akcenty przeplatały się z inteligentnym rozrywką.

Chociaż impreza nie była nagromiona jako wyjątkowe wydarzenie w historii Częstochowy, w rzeczy samej takim była! O wyjątkowej wadze tego wydarzenia decyduje fakt, że w Częstochowie, cudownym zbiegiem okoliczności,

doszło do uruchomienia wspaniałego, i niemającego tu sobie równych instrumentu naukowego, który od tej pory będzie stanowił wyzwanie i trudny do pokonania poprzeczkę dla całego częstochockiego środowiska naukowego. Pierwsze kosmiczne fotony radiowe na częstotliwości 1420.4 GHz (21 cm) zostały nieoficjalnie przechwycone przez RT-13 w dniu 8 maja 2014, a oficjalnie zademonstrowane podczas pikniku 11 maja. Wtajemniczone osoby postrzegają głębokie znaczenie symboliczne wszystkiego, co rozgrywa się w związku z budową RT-13 w Częstochowie. Jedni widzą w tym instrumencie „drugie skrzydło” z encykliki „Fides et ratio” Jana Pawła II, inni wyczuwają materializowanie się przesłania ks. Bonawentury Metlera z inskrypcji na zegarze słonecznym w Parku Staszica (w tłum. *Tak Panna umiłowana to miasto, że ku gwiazdom je przynagła, dla lepszej przeznaczają c przyszłości*).

Dokładnie o godzinie 12:00 Bogdan Wszołek i Mirosław Hermaszewski dokonali otwarcia imprezy. Wypowiedziano m.in. słowa: „...w roku 1978, 36 lat temu, dwóch Polaków, których się będzie słać powieczne czasy, Mirosław Hermaszewski i Karol Wojtyła, ustawili Polsce drogowskazy ku niebu! Pokazali, że dla osłonięcia najwyższego celu potrzebny jest wysiłek, ogromny wysiłek, tak w sferze rozumu, jak i ducha. Dlatego jeden z nich jest w niebie i chciałoby się, żeby jego piękny duch, w towarzystwie duchów Keplera, Galileusza, Metlera, Królowej Jadwigi i im podobnych był tu z nami. Drugi bohater jest pośród nas ciałem i duchem, aby nas kosmicznie rozmarzył i zagroził do szlachetnych przedsięwzięć...”. Wcześniej młodzież z Zespołu Szkół Technicznych (ZST) przy al. Jana Pawła II urządziła pod przewodnictwem prof. Agnieszki Pereki pochód z najlepszymi pracami artystycznymi nadesłanymi na konkurs *Ars Astronomica*. Kilkadziesiąt osób w godzinnym marszu ulicznym spod Planetarium ku RT-13 transportowało m.in. olbrzymi model kosmicznego teleskopu Hubble’a, wykonany przez jednego z uczniów ZST. Kilkoro studentów AJD też przybliżyło się do tego astronomicznego pochodu.

Piknikowi towarzyszyło wiele bardzo sympatycznych zdarzeń: bezpośredni kontakt z Mirosławem Hermaszewskim, możliwość osobistego wzięcia udziału w obsłudze radioteleskopu, uczestnictwo w zabawach i konkursach z cennymi nagrodami. Jednak dwa zdarzenia były wyjątkowe. Pierwsze zaczęło się wczesnym rankiem, a podczas pikniku znalazło swój wesoły finał. Właściciel dyskoteki RAY, Marek Pelian zauważył jakimśczasem temu podobieństwo rysów twarzy Bogdana Wszołka i Johanna Keplera. Plakaty obwieszczają o imprezie i rozwieszono po całym mieście, dla żartu, zawierają twarz Wszołka wkomponowaną chytrze w miejsce twarzy Keplera na powszechnie znanym portrecie astronoma. Podczas sesji zdjęciowej przy RT-13 Marek Pelian zarządził „golenie i strzyżenie” postaci na plakacie, dla udowodnienia, że „Wszołek to reinkarnacja Keplera”. Odkryciu temu towarzyszyło ogólne wybuch

Grupa uczestników Space Station II pod RT-13, fot.: arch. AN

radoci. Sam Hermaszewski ubawił się setnie tym żartem! Drugie wyjątkowe zdarzenie polegało na odśpiewaniu w trzech językach: rosyjskim, polskim i angielskim znanej, a wymownej piosenki „Zawsze niech będzie Słońce”. Anna Huras, studentka III roku biologii w AJD, wystąpiła solo, swoim przykładem pociągając publiczność do wspólnego śpiewu refrenu.

Piknik został zorganizowany i sfinansowany przez AN (7900 zł) i dyskotekę RAY (ok. 5000 zł). Wzięło w nim udział w sumie około 1000 osób. Wiele z nich przedłużyło przygodę spotkania z kosmosem poprzez lekturę zdobytych podczas pikniku unikalnych księzek „Ciężar nieważkości” i „Mały księżyc” oraz płyty DVD „Chopin – the Space Concert”.

Konkurs Urania

9 czerwca w Planetarium AJD rozegrano finał IX ogólnopolskiego konkursu astronomicznego *Urania*, zorganizowanego przez Instytut Fizyki AJD oraz Stowarzyszenie Astronomia Nova. Do rozgrywek przystąpiło 14 gimnazjalistów i 15 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych. Finaliści rozwijali test wielokrotnego wyboru zawierający 30 pytań z zakresu astronomii i astronautyki.

Nagrody dla uczestników ufundowała AN (4300 zł ze środków otrzymanych z MNiSW).

Ars Astronomica

9 czerwca w Planetarium AJD ogłoszono wyniki IV międzynarodowego konkursu artystycznego *Ars Astronomica*, organizowanego corocznie przez Instytut Fizyki AJD oraz Stowarzyszenie Astronomia Nova. W konkursie wzięło udział znacznie ponad tysiąc osób z Polski i innych krajów, z czego do finału trafiło znacznie ponad 150 prac, uwzględniając cztery kategorie wiekowe uczestników oraz cztery kategorie utworów (prace plastyczne, formy przestrzenne, prezentacje audiowizualne oraz utwory literackie). Nagrody dla zwycięzców ufundowała AN (5000 zł ze środków otrzymanych z MNiSW) oraz Starostwo Częstochowskie (400 zł).

O NAUCE MÓWMY MŁODYM ICH JĘZYKIEM

Rekordowym zainteresowaniem uczniów i nauczycieli cieszy³a siê V edycja akcji „Akademia w Bibliotece”. W jedenastu tematach zaproponowanych przez pracowników Akademii im. Jana D³ugosza w Czêstochowie wziê³o udzia³ 750 uczestników. O przedsiêwziêciu rozmawiamy z jego pomys³odawczyni¹ dr hab. Ann¹ Wypych-Gawroñsk¹, prof. AJD, prorektor ds. Rozwoju AJD.

Marek Makowski: Podsumujmy V edycjê „Akademii w Bibliotece”. Z tego, co siê dowiedzia³em, akcja cieszy siê nies³abn¹ cym powodzeniem, ba, wzbudza coraz wiêksze zainteresowanie uczniów i nauczycieli.

Dr hab. Anna Wypych-Gawroñska, prof. AJD: Cieszymy siê, ¿e jest tak du¿e zainteresowanie projektem. £¹ cznie przez 5 lat naszych wyk³adów w goœcinnych pomieszczeniach Biblioteki im. dr. W³adys³awa Biegañskiego wys³ucha³o ju¿ blisko 5 ty³icy uczniów. Z wyliczeñ bibliotekarzy wynika, ¿e tylko w tym roku szkolnym z jedenastu zrealizowanych tematów skorzysta³o oko³o 750 osób.

MM: Akcja budzi zainteresowanie w nowych szko³ach ju¿ nie tylko w Czêstochowie i regionie. Zaczyna wykraczaæ poza jego teren...

AWG: Niezwykle cieszy mnie, ¿e docieramy do nowych potencjalnych kandydatów na studia w Akademii, a tak¿e rozbudzamy zainteresowanie nauk¹. W tym roku obok naszych sta³ych sympatyków - czêstochowskich szkó³ - do akcji w³¹czy³y siê placówki z Zawiercia i Lubliñca. Widaæ, jak du¿e jest zapotrzebowanie na naukê i jej osi¹gniêcia. Wszystko to, jeœli podane jest w sposób przystêpny i mo¿liwy do przyswojenia, wzbudza zainteresowanie i rozpala ciekawoœæ

MM: W przysz³ym roku kolejna edycja akcji?

AWG: Oczywiście tak. Przygotowania rusz¹ jesieni¹, ale akademicy, którzy chcieliby siê w nie w³¹czyæ mog¹ ju¿ teraz przygotowywaæ referaty i opracowywaæ swoje wyst¹pienia. Wa¿ne, by pamiêtali o mo¿liwoœciach uczniów i ich przygotowaniu do przyswojenia wiedzy. Liczê te¿ na niekonwencjonalne rozwi¹zania i autorskie podejœcie do tematu. Zaanga¿owanie multimediów, ciekawych prezentacji czy np. grê na instrumencie w trakcie wyk³adu. Takie dzia³ania s¹ jak najbardziej mile widziane. M³odzie¿ z pewnoœci¹ to doceni.

MM: Korzystaj¹c z okazji, chcia³bym zapytaæ o sposoby docierania do m³odych i rozpalania w nich pasji do nauki. Jaka jest pani zdaniem na to recepta?

AWG: W trakcie wyk³adów starajmy siê mówiaæ jêzykiem skierowanym do m³odych ludzi. Warto zadaæ sobie trud i zbadaæ, jaki jest zasób wiedzy uczniów i na bazie tego dozowaæ wiadomoœci, tak, by nie przesadziæ i nie spowodowaæ ¿e wyk³ad staje siê nieczytelny i zbyt elitarny. Ka¿da dyscyplina naukowa jest ciekawa, rozwija siê i daje mo¿liwoœci zastosowania jej osi¹gniêæ w praktyce. Maj¹c przed sob¹ audytorium z³o¿one z potencjalnych kandydatów na studia, zróbmy wszystko, by pokazaæ, jak dana nauka znajduje wykorzystanie i zastosowanie w ¿yciu codziennym. Kreo¹c scenariusz wyk³adu, nie zapominajmy o informa-

cjach, jak znaleŹæ pracê po danym kierunku studiów i zapewniæj¹ sobie na lata. Niedowiarków zapewniam, ¿e da siê to zrobiæ!

MM: Dziêkujê za rozmowê.

AWG: Korzystaj¹c z okazji, chcia³abym podziêkowaæ wszystkim zaanga¿owanym w akcjê „Akademia w Bibliotece” - akademikom i bibliotekarzom.

Oto prelegenci i tematyka wyk³adów, któr¹ zrealizowano podczas V edycji „Akademii w Bibliotece”:

1. dr hab. Adam Regiewicz, prof. AJD - *Figury chrystologiczne we wspó³czesnej kinematografii - od „Zapaanika” Aronofksy’ego do „Gran Torino” Eastwooda*
2. dr hab. Maria Starnawska, prof. AJD - *Templariusze - fakty i tajemnice*
3. dr hab. Maria Lesz-Duk, prof. AJD - *S³ownictwo z zakresu mody*
4. Micha³ Grotecki, III rok Edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej - *Muzyka filmowa - spotkanie autorskie z m³odym twórc¹*
5. dr Katarzyna Rokoszewska - *Nie pytaj „czy” tylko, „jak” jesteœ inteligentny - rola inteligencji wielorakich w nauce jêzyka obcego*
6. dr Katarzyna Kowal - *Dar ¿ycia. Transplantacje narz¹dów w ujêciu socjologicznym*
7. dr Monika Stawiarska-Lietzau - *Jak dzia³a nasza pamiêæ?*
8. dr Korneliusz Wiatr - *Fenomen popularnoœci muzyki rozrywkowej*
9. dr Joanna Waroñska - *Co s³ychaæ u Dulskich? Odczytania i inscenizacje*
10. dr Dorota Holajda - *Pismo i jego noœniki na przestrzeni wieków*
11. dr hab. prof. AJD Agnieszka Czajkowska - *Jak filomaci leczyli ból zêbów? Zwi¹zki literatury z nauk¹ w XIX wieku*

O PRZESZŁOŒCI W NASZEJ BIBLIOTECE

Biblioteka G³ówna AJD przygotowa³a wystawê „Polska droga do wolnoœci – 4 czerwca 1989”. Na ekspozycjê z³o¿y³y siê jej zbiory specjalne dotycz¹ce okresu prze³omu. Wœród materia³ów mogliœmy ogladaæ m.in.: ulotki, gazetki wydawane w tym czasie w naszej Uczelni oraz ksi¹¿ki dotycz¹ce historii „Solidarnoœci”, Okr¹g³ego Sto³u i wyborów 1989 r.

PEDAGOGICZNE KOŁO NAUKOWE KOSMODROM

W listopadzie 2012 roku grupa studentów pedagogiki i dwoje wykładowców zaczęło czynią starania, aby powstać nowe koło naukowe. Prace nad statutem, rejestracją w uczelnianej administracji oraz ustaleniem nazwy nowej organizacji zakończyły się na początku 2013 roku. Od tej pory swoją działalność na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie rozpoczęło Pedagogiczne Koło Naukowe *Kosmodrom*.

Zapewne wiele osób zastanawia się, dlaczego kosmodrom (*kosmo-* + gr. *drómos* tor biegowy – ośrodek przeznaczony do przeprowadzania startów statków kosmicznych oraz startów i lądowań promów kosmicznych) jest metaforą koła naukowego, które ma umożliwić (ułatwić) ich start w życie zawodowe. Koło ma więc pomóc w znalezieniu praktyk, odbyciu stażu, znalezieniu pracy, zdobyciu cennego doświadczenia.

Pedagogiczne Koło Naukowe działa przy Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań Instytutu Pedagogiki Akademii im. Jana Długosza. Przewodniczącą Koła jest Dominika Walentek a opiekunowie naukowymi to mgr Anna Irasiak i mgr Karol Motyl.

Koło ma na swoim koncie m.in. pomoc przy organizacji VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Podstawy edukacji. Trendy cywilizacyjne wobec wiedzy, innego czasu, społeczeństwa*. Wątkiem jego aktywności jest zapraszanie gości spoza uczelni i organizowanie otwartych wykładów. Do tej pory zorganizowano dwa wykłady otwarte. Pierwszy, *Kim jest osoba g³ucha?*, odbył

się 16.12.2013 roku. Poprowadził go Damian Rzeźniczak – native signer i lektor języka migowego z wieloletnim doświadczeniem. Wykład był w całości prowadzony w języku migowym (PJM) i tłumaczony na język polski. Drugi wykład otwarty dotyczył zależności behawioralnych odbył się 28.04.2014 roku, a wygłosiła go mgr Michalina Rutkowska – pedagog i specjalista terapii uzależnień.

W przyszłości Koło zamierza uczestniczyć w akcji promującej dogoterapię, organizować wykłady otwarte oraz podejmować inne przedsięwzięcia (zbiórki, akcje charytatywne, konferencje kół naukowych, szkolenia, warsztaty, wyjazdy do placówek).

Jeśli interesujesz się pedagogiką, chcesz wziąć udział w ciekawych projektach oraz posiadasz wiedzę i umiejętności, które wykorzystasz w życiu zawodowym, chcesz poznać ciekawych ludzi podzielaj się swoje zainteresowania – Pedagogiczne Koło Naukowe jest właśnie dla Ciebie! Wstępując do niego, otwierasz sobie możliwości wyróżnienia się na tle rówieśników. Poza tym, utrwalisz wiedzę z dziedzin, które w toku studiów naprawdę Cię zaintrygują. Dzięki aktywności w tego typu organizacji już na studiach wzbogacisz swój życiorys o cenne na rynku pracy doświadczenie. Bardzo często koła naukowe pomagają w znajdowaniu praktyk studenckich, które nadają twojej wiedzy wymiar praktyczny. Same studia to nie wszystko! Im wcześniej to zauważysz, tym lepiej dla Ciebie! Czekamy na Ciebie! Napisz do nas: karol.motyl.ajd@gmail.com.

Karol Motyl

WYRÓŻNIENIE DLA STUDENTKI GRAFIKI

Marlena Czajkowska – studentka III roku kierunku grafika otrzymała wyróżnienie w kategorii grafika na III Warsztatach Działania Kreatywnych odbywających się od 9 do 15 czerwca 2014 w Dworze Kossaków w Górkach Wielkich. Impreza jest rozwinięciem Warsztatów Ilustratorskich, które odbywały się w Górkach w latach 2008-2011. W warsztatach uczestniczyli studenci z artystycznych szkół wyższych: ASP w Katowicach, UMCS w Lublinie, ASP we Wrocławiu, UE w Cieszynie, AJD w Częstochowie, ASP w Gdańsku oraz ASP w Łodzi. Ich uczestniczkami również były: Aldona Bzowska, Kasia Kostrzejowska, Katarzyna Malinowska, które wspólnie z Marleną Czajkowską zakwalifikowały się do wystawy w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, która odbędzie się w październiku 2014 roku. Warsztaty zorganizowane zostały przez Fundację im. Zofii Kossak i Centrum Kultury i Sztuki „Dwór Kossaków”.

SKANDALICZNE, GORAĆE, CIAĞLE NA CZASIE...

PRAWA, O KTÓRYCH NIE MIAŁEŚ POJĘCIA, W OBJAZDOWYM FESTIWALU FILMOWYM WATCH DOCS. 2014 CZĘSTOCHOWA.

Filmy dokumentalne i nie tylko. Dni gorących rozmów, wieczer i spacerów. Poruszają one i aktualne spotkania z profesjonalistami, debaty, konferencje, warsztaty. 9 kwietnia rozpoczął się kolejny, 12. Festiwal Filmowy WATCH DOCS. – Prawa Człowieka w Filmie. Trwa trzy dni.

WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie jest jednym z najstarszych i największych festiwali filmów o prawach człowieka na świecie, co roku gromadzi około 70 000 widzów w całej Polsce.

Słota przede wszystkim filmy dokumentalne. Mają wartość wieczer i unikalną siłę oddziaływania. Korzystamy z tej siły, bo chcielibyśmy, żeby nasi widzowie spojrzeli na otaczającą rzeczywistość – bliżej i dalsz – poprzez pryzmat praw człowieka. – żeby zobaczyli i odczuli w nich coś ważnego i wspólnego. Chodzi nam o świadomość, wiedzę i wrażliwość, a w konsekwencji – postawy.

We współczesnym świecie, gdzie rzadzi informacja i sposób, w jaki buduje się jej kontekst, mamy prawo wiedzieć. Mamy też prawo budować takie konteksty, jakie uważamy za istotne. Dla sztuki filmu dokumentalnego nie ma chyba bardziej naturalnego kontekstu niż debata, spotkanie i społeczne działanie spod znaku organizacji społeczeństwa obywatelskiego. – żeby się o tym przekonać wystarczy poczytać manifesty programowe klasyków gatunku czy wypowiedzi jego współczesnych wybitnych przedstawicieli. WATCH DOCS. zapewnia ten kontekst, a także najlepsze, najbardziej intrygujące dokumenty

z dyskusją, w której biorą udział filmowcy i ich bohaterowie, działacze NGOs, eksperci, publicyści i politycy.

Festiwal, który jest wyjątkowy, co roku przyciąga rzesze fanów na projekcje pokazywanych filmów dokumentalnych, nie stroniąc od tematów kontrowersyjnych, delikatnych, często drażliwych, ale co roku bardzo gorących. W tegorocznej edycji Częstochowskiego WATCH DOCSA nie zabrakło pierwszorzędnych projekcji filmowych, które w sposób szczególny zatrzymały uwagę widzów, zmuszając go do przemyśleń, refleksji, dyskusji. Odbываły się na uczelni Akademii im. Jana Długosza, w Kinie Studyjnym: „Iluzja”, „Carpe Diem”, „Hooper Bay Tawerna”.

Organizatorami tej edycji po raz pierwszy byli nowi członkowie Studenckiego Naukowego Koła Terapeutów i Międzywydziałowego Koła Pomocy i Wsparcia. W tegorocznym festiwalu pojawiło się wiele zmian i nowych tematów przewodnich: „Prawa Człowieka w praktyce,otywości homoseksualizm, oprócz filmów dokumentalnych mogliśmy wziąć udział w konferencji Prawa Człowieka wczoraj, dziś i jutro” zorganizowanej przez Studenckie Naukowe Filozofów. Ogromnym powodzeniem cieszyły się warsztaty. Na jednym z nich prowadzonym przez dr. Zbigniewa Wieczorka ochotnicy mogli nauczyć się asertywności, na jeszcze innym Magdalena Gajda opowiedziała uczestnikom o chorobie zwanej otywością.

Kolejnym dniom towarzyszyły debaty w postaci panelu dyskusyjnego, na którym wystąpili dr Andrzej Margasiński i mgr Michał Póściennik.

Każdej edycji Festiwalu towarzyszą ogromne emocje. Wykład na temat zdrowego odżywiania prof. Wiesława Pilisa wzbudził wiele kontrowersji, ale nie tylko on. W piątek mogliśmy dowiedzieć się co nieco na temat LGBT – świata oczami homoseksualisty.

WATCH DOCS. już od kilku lat obecny jest w kilkunastu miastach Polski za sprawą Festiwalu Objazdowego, który w tym roku odwiedzi ponad 30 miast w Polsce.

12. edycja festiwalu WATCH DOCS współfinansowana jest ze środków Urzędu Miasta Częstochowy przy pomocy Polskiego Instytutu Mediacji i Negocjacji Społecznej.

Już dziedziczymy do udziału w kolejnej edycji OFF „Watch DOCS. Prawa człowieka w filmie” wiosną 2015!

Barbara Wallus

Podczas warsztatów na Festiwalu, fot.:arch.

STUDENCI DLA CHORYCH NA BIAŁACZKĘ

9 i 10 kwietnia bieżącego roku odbyła się finałowa akcja „Dla Ciebie to 5 minut, dla kogoś to całe życie” organizowanej przez Fundację DKMS oraz studentów AJD. Misją Fundacji jest znalezienie dawcy dla każdego pacjenta na świecie potrzebującego przeszczepienia szpiku kostnego lub komórek macierzystych. W ciągu 23 lat szansę na życie chorym na raka krwi podarowało ponad 40 tysięcy osób ze wszystkich baz DKMS. Dziękując dnia komórki macierzyste na całym świecie oddaje co najmniej 15 dawców. Fundacja DKMS - Baza Dawców Komórek Macierzystych Polska działa od 2008 roku jako niezależna organizacja non-profit. W ciągu 5 lat w Polsce udało się zarejestrować ponad 400 tysięcy potencjalnych dawców. Studenckim ambasadorem akcji została Aleksandra Bieć – studentka drugiego roku Biotechnologii Akademii im. Jana Długosza, która jest zarazem członkiem NZS-u (Niezależnego Zrzeszenia Studentów). Z tego powodu NZS dołączył się do akcji. Wszyscy członkowie z zapałem brali udział w organizacji tego wydarzenia, ponieważ w pełni popierają ideologię

Fundacji DKMS i dali z siebie wszystko, aby pomóc osobom chorym na raka krwi.

Akcja odbywała się w kilku jednostkach Akademii, na wydziałach: Pedagogicznym, Nauk Społecznych oraz Matematyczno-Przyrodniczym. Miało to na celu ułatwienie rejestracji potencjalnych dawców szpiku kostnego, tak aby każdy mógł bez problemu wpisać się do bazy DKMS.

Rejestracja jest bardzo prosta: wystarczy wypełnić krótki formularz oraz pobrać wymaz z bony ołuzowej policzka. Pierwszego dnia akcji na wszystkich wydziałach szczerze udało nam się zarejestrować 112 osób. Następnego do bazy DKMS dołączyło 93 potencjalnych dawców komórek macierzystych, co ostatecznie dało 205 nowych osób, które mogły uratować komuś życie. Akcje wspierali również wolontariusze z naszej uczelni, ale także uczniowie szkół średnich. Poświęcili oni swój czas, aby pomóc obcym sobie osobom chorującym na białaczkę.

Karol Własiński

SREBRO I ZŁOTO

Srebrny medal w klasyfikacji generalnej i złoty w pionie uczelni społeczno-przyrodniczych wywalczyły w Gdańsku reprezentantki AJD w tenisie stołowym. Drużyna dr. Wiesława Pięty uległa tylko w meczu finałowym tenisistkom Uniwersytetu Warszawskiego, z którymi wcześniej wygrała w fazie rywalizacji grupowych. Akademickie wicemistrzostwo Polski wywalczył zespół w składzie: Katarzyna Bifirczyk, Katarzyna Nowocin, Aleksandra Pięta i Joanna Białak.

ISD AJD NA PODIUM

W kolejnym sezonie piłkarki ISD AJD GOL Częstochowa zdobyły medal Mistrzostw Polski w futsalu. Wygrywały ostatni mecz ekstraklasy w Elblągu, nasze akademickie wywalczyły srebrne medale i tytuł wicemistrzyń Polski w futsalu.

TOMASZ GÓRA PO MISTRZOSTWACH EUROPY

Zakończyły się Mistrzostwa Europy w Taekwon-do we włoskiej miejscowości Riccione. W klasyfikacji generalnej Polska zajęła tam pierwsze miejsce przed Norwegią i Irlandią.

Nasz zawodnik Tomasz Góra (student II roku WF AJD) reprezentował na co dzień Częstochowski Akademię Taekwon-do debiutował tam, startując w konkurencji walki sportowej w kategorii do 57 kg. W pierwszym pojedynku wyraźnie pokonał zawodnika z Węgier. Niestety, w kolejnej walce uległ dobrze przygotowanemu zawodnikowi z Włoch, który ostatecznie zwyciężył w rywalizacji. Trenerzy kadry docenili jego waleczność.

Łącznie o medale Mistrzostw Europy walczyło 568 zawodników z 30 państw. Startującym pomagali 154 trenerów, a na matach pracowało 58 sędziów. Tak licznie obsadzone zawody były okazją do porównania poziomu technicznego, stylu walki i stosowanych różnorodnych rozwiązań taktycznych przez zawodników zagranicznych w konfrontacji z naszymi reprezentantami.

Jedna z walk Tomasza Góry, fot.: arch.

ŻYCIE INTYMNE ŚREDNIOWIECZNYCH ŚWIĘTYCH

Barbara Kowalska

Choć zaproponowany temat rozważań może na pierwszy rzut oka wydawać się prowokacyjny, to w konfrontacji z tekstami epoki traci taki charakter. Interesować mnie będą dwie części tej grupy wyrazów: intymne, czyli erotyczne, sercowe, uczuciowe i intymne, czyli wrażliwe, wewnętrzne, prywatne¹. Główny nacisk położę jednak na erotyczne życie świętych. Obydwie grupy wskazują na bardzo głębokie pokłady ludzkiej uczuciowości. Nie zdziwi więc na wstępie w wątpliwość, czy w przypadku ludzi z tak odległej epoki możliwe do uchwycenia? Twórcza pokora nakazuje stwierdzić, że istotnie sprawa to trudna, twórcza przekora natomiast nakazuje podjęcie trudu.

Ponieważ uczuciowe życie damsko-męskie nie stanowiło wielokrotnie już definiowanego trzonu średniowiecznej mentalności², stąd sfera ta nie jest dominująca wśród podejmowanych przez pisarzy tematów. Nie oznacza to jednak, że gdzieś między wierszami traktującymi o wojnach i podbojach, wiadomościach, autorzy nie przemycili nam tego typu myśli. Nie biorąc oczywiście pod uwagę romansów rycerskich, nielicznych wieckich przekazów z końca epoki w rodzaju pieśni miłosnych i swawolnych, drobiazgowych poetyckich o takiej tematyce. Nie myślałem także o nielicznych, również z końca epoki, pieśniach miłosnych w rodzaju *Saluto, te, speciosa* (Pozdrawiam cię, Panno, godna), w której zakochany mężczyzna chwali poszczególne części ciała ukochanej z zębami wziętymi³. Powyższa myśl dotyczyła odtąd iluści erotycznej tematyki odnosi się do typowych źródeł epoki: kronik, roczników, żywotów świętych.

Bohater moich poszukiwań to bohater wymagający: jeden z podstawowych wzorców osobowych, tym samym literackich⁴, który prezentowany był najczęściej w tekstach epoki według określonego schematu⁵. Jak w związku z tym w tekstach utrzymanych w konkretnej konwencji szukać

prawdziwych ludzi? To pytanie, z którym nieraz zmierzyć się historyk mentalności.

W moich rozważaniach nie może zabraknąć odniesienia do pierwszego polskiego świętego, choć nie Polaka, Wojciecha, konkretnie do fragmentu *Żywota Pierwszego Świętego Wojciecha*. Przekaz, którego tytuł oryginalny brzmi *Sancti Adalberti Pragensis episcopi et martyris vita prior*, powstał w r. 998-999 w Rzymie. Autorem był z pewnością najprawdopodobniej Jan Kanapariusz⁶.

Trudno w tekstach o św. Wojciechu znaleźć wzmianki o jego intymnym, to jest erotycznym, sercowym życiu. Wynika to, być może, z panującego w tym czasie modelu świętości, której filarem była męczeńska śmierć⁷. To ona była głównie warunkiem wyniesienia na ołtarze. W związku z powyższym święty Wojciech został przedstawiony przede wszystkim jako misjonarz umęczony za wiarę. Następne stulecia, głównie wiek XIII, XIV to preferowanie świętości innego typu, zwłaszcza franciszkańskiej, w której kult czowieczeństwa Chrystusa odgrywało do-

minująco rolę. Świętość ta była nacechowana silnym kontaktem świętego ze społecznością¹, w której przebywał, z którą miał przeżywać dole i niedole⁸. Dopiero taki model sprzyjał ukazywaniu w tekstach uczuciowości.

W piątym rozdziale przywołanego żywota hagiograf opowiada o młodzieńczych, szkolnych latach bohatera. Wśród wielu informacji umieszcza pewną scenkę rodzajową odbiegającą nieco jakościowo od formy wykładu. Czytamy zatem, że gdy Wojciech wraca pewnego razu ze szkoły, jeden z jego towarzyszy przewrócił na ziemię przechodzącą dziewczynę, a na nią rzucił (powalił, popchnął) następnie naszego bohatera. Uczynił to zażartem dla zabawy. Sytuacja była na tyle ciekawa, że zwrócił uwagę mnóstwo gapiów

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE
ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE

Wolna Wszechnica Historyczna
23 kwietnia 2014 r. (środa), godz. 16.00,
Instytut Historii AJD, s. 26

Dr Barbara Kowalska
*Życie intymne
średniowiecznych świętych*

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych
Wstęp wolny

www.pthezest.ajd.czest.pl; e-mail: pthezest@ajd.czest.pl

czekaj¹ cych na dalszy bieg wydarzeń. Te zaeby³ doo³ zaskakuj¹ ce, czego wyraz daje hagiograf jednym, skierowanym pod adresem Wojciecha, stwierdzeniem: *O o³wi³ta naiwno³aci*. Okaza³o si³e bowiem, *ze* bohater, maj¹ c o³wiadomo³o³ dotkni³cia ubranej dziewczyny, mia³ natychmiast i drug¹: *ze* ju³ si³e z ni¹ o³zeni³. Myo³ by³a na tyle dokuczliwa, *ze* m³odzieniec zacz¹ g³o³mo narzekaa³ zalewa³asi³e gorzkimi ³zami, a nast³epnie wypomina³ sprawcy o³z³enku obarczenie go takim wyzwaniem. Wo³a³ wi³ec *Ten sprawi³, ze si³e z ni¹ o³zeni³em*. Wa³na dla czytelnika jest w tym miejscu przywo³ana przez autora opinia spo³eczna, kt³ora wypowiedzia³a si³e jednym g³osem. Wojciech to opatrzony ³ask¹ Bo³z¹ m³ody cz³owiek, kt³orego wszelkie czyny wynikaj¹ z najszlachetniejszych pobudek, jego za³o³yciowym zadaniem jest d¹ *ze*nie do okre³onego celu - doskona³o³ci. Winien by³e zatem stokro³e szcze³o³liwy. I na koniec refleksja genealogiczna. *Nie dziw, ze od zacnych rodzic³ow zacny pochodzi potomek. Ojcowska sprawiedliwo³ac w nim ja³anieje i matczyna pobo³no³ac w pi³eknym jego sercu lani*.

Trudno przes¹ dza³, czy przytoczona scena mia³a miejsce w rzeczywisto³ci i nie o to tak naprawd³e w tym miejscu idzie⁹. Nie mo³emy wykluczy³ wiarygodno³ci zdarze³n, bowiem mamy tu typow¹ scen³e pozaszkolnej atmosfery, kiedy m³odzi ludzie w ferworze uniesie³n damskom³skich pozwalaj¹ sobie na zaspokajanie intymnych potrzeb typowymi dla tego wieku sposobami. Przytoczona scena wskazuje przede wszystkim na wyobra³zenia samego autora, a ten, jak wida³ tak¹ sytuacj³e w swych myo³ach dopuszcza³. Rdzeniem przytoczonej opowie³ci byli jednak autentyczni ludzie i niekt³ore realne zdarzenia, bowiem o³wiat wyobra³ni nie jest nierzeczywisty¹⁰. I je³di za³o³ly³ *ze* dosz³o tu do zmieszania fantazji z rzeczywisto³ci¹, wszak hagiograficzne teksty zawieraj¹ fikcj³e i prawd³e, dwie warstwy maj¹ ce dla historyka jednako wa³ne znaczenie¹¹, to przyzna³ trzeba, *ze* doskonale one tu ze sob¹ wspo³graj¹. Scena jest doo³ zabawna, a zachowanie bohatera naiwne, nie w tym z³ym tego s³owa znaczeniu. Naiwne znaczy tu dziewicze, szlachetne, pokorne, o czym o³wiadcz¹ wylewane przez Wojciecha ³zy. Nie oznaczaj¹ one tu nieporadno³ci, lecz biblijn¹ uni³ono³o³ zgod³e na postanowiony przez Boga los. A ten mocno jest sprz³ony z Boskim Majestatem, kt³ory przez szczegoln¹ ³ask¹e kieruje ³yciem bohatera. ³ycie to zmierza do realizacji jednego celu – o³wi³to³ci, czyli szcze³o³liwo³ci. Wojciech to wybraniec, kt³ory niesie na swych barkach tak³e ci³e³ar inno³ci. To jego spotka³o nietypowe, zwracaj¹ ce uwag³e i wywo³uj¹ ce pewien akt gwa³tu zdarzenie¹². To on w niestandardowy sposob musi si³e z nim zmierzyc³ Inno³o³o³ walka wewn³etrzna i zewn³etrzna, stawianie czo³a przeciwno³ciom losu to cechy o³wi³tego bohatera¹³.

Jest i w tej scenie odniesienie do rodzic³ow Wojciecha, kt³orym hagiograf przypisa³ wielkie chrze³cija³nskie cnoty: sprawiedliwo³o³ i pobo³no³o³. Pierwsza z nich pochodzi od Boga¹⁴, a wszyscy ni¹ obdarzeni, sprawiedliwi, to ci, kt³orzy ³yy¹ zgodnie z prawem Boskim¹⁵, s¹ jego g³osicielami

i wykonawcami. Pobo³no³o³o³ wyrazem szczegolnego stosunku do Boga, determinowa³a ludzkie czyny, by³a jedn¹ z najbardziej po³z¹ danych cech dobrego w³adcy, dawa³a pobo³nym szczegolne przywileje, na przyk³ad prawo za³o³wiadczania o rzeczach wa³nych¹⁶. Element religijny i dydaktyczno-moralny jest tu mocno zauwa³alny¹⁷. Bohater rodzi si³e wi³ec ze znakomitych rodzic³ow¹⁸. Przypisuj¹ c matce i ojcu konkretne cnoty, hagiograf przekonuje, *ze* b³ed¹ one tak³e realizowane przez Wojciecha. Wszak o³edniowieczni mocno wierzyli w dziedziczenie cech przodkow³.

W dobie walki o parytety, w tej skro³conej mocno wersji artyku³u, nie sposob nie wspomnie³o kobiecie, tym razem b³ogos³awionej, Salomei. W jej ³ywocie¹⁹ znajduje si³e scena, wydawa³ by si³e mog³o, nietypowa, bo owiana lekkim erotyzmem, kt³orego kulminacja nast³epuje w okolicach ³o³a. Hagiograf opowiada o zdarzeniu, do kt³orego mia³o doj³o³ mi³edzy g³o³wn¹ bohaterk¹ dzie³a i jej m³e³em Kolomanem. Pewnego razu, czytamy w ³ywocie, kr³ol Koloman wyruszy³ na wypraw³e, a jego ma³z¹onka wiedziona pokus¹ ubra³a si³e w najpi³ekniejsze stroje i ozdoby, rozkoszuj¹ c si³e wielce swym widokiem. T³e nietypow¹ dla sposobu ³ycia ksi³e³nej chwil³e przerwa³o nag³e przybycie m³e³a, kt³ore ponadto wzbudzi³o strach i niepewno³o³ Salomei. Gdy ma³z¹onek ujrza³ ³one³ w wielkiej krasie, uj¹ ³ j¹ w swe ramiona, posadzi³ na ³o³u sypialnym (*super lectum posuit*) i niewiele brakowa³o, by dosz³o do zbli³zenia, co si³e wydaje w stanie ma³z¹e³nskim rzecz¹ jak najbardziej praw¹. Nie jest to ju³ takie oczywiste w przypadku o³wi³tej kobiety. Tote³ akcja dalszej opowie³ci b³edzie si³e jednak od ³o³a oddala³ Koloman bowiem, patrz¹ c na sw¹ pi³ekn¹ ³one³, stwierdzi³, *ze* gdyby nie wyrzek³ si³e dla niej i dla Boga wspo³z¹ycia ma³z¹e³nskiego, to zapewne by do niego dosz³o. Kr³ol jednak dotrzymuje s³owa, dlatego Koloman wyszed³ z sypialni, pozostawiaj¹ c Salome³e nietkni³et¹ (*Et dimittens eam intactam, foras egressus est*)²⁰). Innej puenty w ³ywocie o³wi³tej bohaterki wyobrazi³ sobie nie sposob.

Akcja przytoczonej sceny dzieje si³e w sypialni, w pobli³u ³o³a i na ³o³u, dodajmy ma³z¹e³nskim, kt³ore jest miejscem najpierw kuszenia m³e³a, a nast³epnie gry wielkich uczu³o³ mi³o³ci, po³z¹ dania, wstrzemi³liwo³ci. I je³di mamy sugerowan¹ przez badaczy o³wiadomo³o³ znikomo³ci uczuciowo³ci w o³edniowiecznych tekstach, to tu j¹ w³o³nie widzimy. Pi³ekna scena ma³z¹e³nskiej mi³o³ci, podszyta subtelnie erotyzmem, nie zosta³a wprowadzona bez celu. Autor tekstu chcia³ przede wszystkim pokaza³ *ze* d¹ ³ce do o³wi³to³ci bohaterki to kobiety z krwi i ko³ci, maj¹ ce zalety i wady, ale tak³e, i to je wyr³o³nia³o, cechy nadludzkie. Te pierwsze sprawia³y, *ze* o³wi³ci byli bli³si zwyk³ym ludziom, dzie³ki czemu pe³nili funkcj³e po³rednikow³ mi³edzy niebem i ziemi¹, te drugie - o³wi³to³o³ warunkowa³y. Hagiograf przekonuje tak³e, *ze* je³di przyszli o³wi³ci pope³niali b³edy, to dzia³o si³e tak najcz³o³iej za spraw¹ szatana. I tym razem pojawi³ si³e diabe³, kt³ory podnieci³ ksi³e³n³e, aby j¹ uwolni³o³ od wielkiego bo³ego mi³o³sierdzia²¹. Ma³z¹onkowie

jednak, dzięki spływaj¹cej na Salomeę niebiańskiej sile, przeciwstawili się kuszeniu.

W pe³nej formie artyku³ zosta³ zaprezentowany na spotkaniu PTH Oddzia³ w Częstochowie, w kwietniu tego roku. Prezentuj⁶ w nim tak⁶e intymne ⁶ycie ⁶w. Augustyna, Ludwika IX ⁶więtego, ⁶w. Kingi i ⁶w. Jadwigi Królowej. Zainteresowanych odsy³am do mojego profilu na stronie IH, gdzie w najbliższym czasie uka⁶e się informacja o miejscu druku tekstu.

Przypisy

¹ A. D¹brówka, E. Geller, R. Turczyn, *S³ownik synonimów*, Warszawa 1998, s. 57 has³o nr 362 a; s. 83 has³o nr 562 a.

² Z. Cackowski, *Mentalno⁶æ chrze⁶ijańskiego ⁶redniowiecza*, [w:] tego⁶, *Cz³owiek i ⁶wiat cz³owieka, warstwy „ludzkiego cia³a”*, Lublin 2003, s. 81.

³ T. Micha³owska, *⁶redniowiecze*, Warszawa 1995, s. 739.

⁴ O wzorcu osobowym zob. M. Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*, Warszawa 1973, s. 11-25; E. Nowicka, *Wzór osobowy ⁶więtego w ⁶redniowieczu*, [w:] *Moralno⁶æ i spo³ecze⁶ństwo. Ksi⁶ga jubileuszowa dla Marii Ossowskiej*, red. M. Ofierska, M. Dietl, Warszawa 1969, s. 265-285. O roli ⁶więtych A. Vauchez, *⁶więty*, [w:] *Cz³owiek ⁶redniowiecza*, red. J. Le Goff, t³um. M. Rado⁶ycka-Paoletti, Warszawa 2000, s. 415-428; A. Ku⁶miak-Ciekanowska, *⁶więty i historia. Dynastia Przemy⁶idów i jej bohaterowie w dziele mnicha Krystiana*, Kraków 2007, s. 149; M. Cetwiński, *Historiografia polska o roli ⁶więtych*, [w:] *Drogi i rozdro⁶za chrze⁶ijańskiej Europy*, red. U. Cierniak, J. Grabowski, Częstochowa 2003, s. 185-189.

⁵ A. Witkowska, *Hagiografia*, [w:] *Dzieje teologii katolickiej w Polsce*, t. I, *⁶redniowiecze*, red. M. Rechowicz, Lublin 1974, s. 356.

⁶ J. Karwasińska, *Wst⁶p*, [w:] *Piamiennictwo czasów Boles³awa Chrobrego*, t³um. K. Abgarowicz, wst⁶p i kom. J. Karwasińska, Warszawa 1966, s. 10-11; A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 342.

⁷ A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 343.

⁸ M. Michalski, *Kobiety i ⁶więto⁶æw ⁶ywotach trzynastowiecznych ksi⁶ż⁶nych polskich*, Poznań 2004, s. 156; A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 350-351.

⁹ O relacji między badaczem a Źród⁶em historycznym zob. A. Zalewska, *Epistemologiczne i nie-epistemologiczne elementy relacji między przesz³ rzeczywisto⁶i¹ a tekstem*, [w:] *Formu³a. Archetyp. Konwencja w Źródle historycznym*, red. A. Górak, K. Skupieński, Lublin – Radzyń Podlaski - Siedlce 2006, s. 25-29.

¹⁰ M. Eliade, *Mity, sny i misteria*, t³um. K. Kocjan, Warszawa 1994, s. 109.

¹¹ O warstwach hagiograficznych tekstów i metodach ich badania szerzej zob. M. H. Witkowska, *Wst⁶p*, [w:] *Hagiografia polska: s³ownik bio - bibliograficzny*, red. R. Gustaw, t. 1, Poznań 1971, s. 27-31, 36 i n.

¹² O ³amaniu ustalonego porz¹dku w ⁶redniowiecznej rzeczywisto⁶i, zob. M. Pastoureau, *⁶redniowieczna gra symboli*, t³um. H. Igalson-Tygielska, Warszawa 2006, s. 24.

¹³ M. Zowczak, *Mit bohaterski jako opowie⁶æ o granicach ludzkich mo⁶liwo⁶i*, „Etnografia Polska”, t. 28: 1984, z. 2, s. 251-253, 257, 262.

¹⁴ L. Łbik, *Pami⁶æpodszyta t⁶sknot¹. Król Kazimierz Wielki w legendach i podaniach ludowych*, [w:] *Kazimierz Wielki i jego państwo. W siedemsetn¹ rocznic⁶ urodzin ostatniego Piasta na tronie polskim*, red. J. Maciejewski, T. Nowakowski, Bydgoszcz 2011, s. 204; A. Zelga, I. Szwarocka, J. Wratny, Z. Bielecki, *B³ogos³awieni, którzy ³akn¹ i pragn¹ sprawiedliwo⁶i, albowiem oni b⁶d¹ nasyceni*, [w:] *Odpowiedzi na trudne pytania dzisiejszego ⁶wiata*, t. 8, red. E. Mycielska-Dowgia³o, Warszawa 2013, s. 109-113.

¹⁵ Z. Ziemiński, *O pojmowaniu sprawiedliwo⁶i*, Lublin 1992, s. 22.

¹⁶ O wadze pobo⁶no⁶i zob. B. Latini, *Skarbiec wiedzy*, t³um. M. Frankowska-Terlecka, T. Giermak-Zielińska, Warszawa 1992, s. 330-332.

¹⁷ M. H. Witkowska, *Wst⁶p...*, s. 13, 17.

¹⁸ M. Zowczak, *Mit bohaterski...*, s. 252.

¹⁹ *Vita sanctae Salomeae reginae Haliciensis auctore Stanislao franciscano*, wyd. W. K⁶rzyński, [w:] *MPH*, t. 4, Lwów 1884, s. 770-796; dalej: *Vita sanctae Salomeae*. Tekst nieznanego autora, najprawdopodobniej franciszkanina, pochodzi¹ cy z oko³o 1290 roku, szerzej zob. M. Michalski, *Kobiety...*, s. 54, A. Witkowska, *Hagiografia...*, s. 350.

²⁰ *Vita sanctae Salomeae...*, s. 778.

²¹ Ibidem: „Intelligens autem Salomea in hoc fuisse temptationem diaboli incitantis et misericordiam Dei liberantis [...]”. O diable w ⁶redniowiecznych exemplach zob. W. Brojer, *Diabe³ w wyobra⁶ni ⁶redniowiecznej. Trzynastowieczne exempla kaznodziej⁶skie*, Wroc³aw 2003;

A. Guriewicz, *Kultura i spo³ecze⁶ństwo ⁶redniowiecznej Europy. Exempla XIII wieku*, t³um. Z. Dobrzyniecki, Warszawa 1997, s. 198-200, 227-229, 231; zob. tak⁶e J. Le Goff, *Kultura ⁶redniowiecznej Europy*, t³um. H. Szumańska-Grossowa, Warszawa 1994, s. 170; B. Kowalska, *Niebiańskie i ziemskie, Bóg i diabe³ - kra⁶cowo⁶æw dualistycznych wyobra⁶zeniach Jana D³ugosza*, [w:] *Kulturowe paradygmaty ko⁶ca. Studia komparatystyczne*, red. C. Ka⁶ujny, A. ⁶ywi³ek, t. 1, Częstochowa 2013, s. 219-230.

JERZY BUZEK *Fot.: archiwum* NA SPOTKANIU ZE STUDENTAMI

SENAT KONTRA SENAT *Fot.: archiwum*

KANDYDACI NA STUDIA Z UKRAINY

Fot.: archiwum

Nowości Wydawnictwa

